

3

'n Hermeneutiek wat binne 'n postmoderne konteks realiseer.

“Of late, the whole idea of authority (Scripture)
has been shaken; it totters.
Religious ideas expressed in scripture are all
wrapped up in database alien to our modern world”
- David Buttwick -

Is dit billik dat mense soveel aandag aan hierdie saak afstaan, terwyl daar mense in die samelewing is wat groter nood het? Kan die Kerk nie maar net homoseksuele huwelike goedkeur en inseën sodat daar meer aandag en tyd aan die sosiale opheffing in Suid-Afrika afgestaan kan word nie? Bogenoemde is maar enkele van die kritiese vrae wat gevra word wanneer behoudende Christene vra dat daar deeglik oor homoseksuele verhoudings en -huwelike vanuit die Bybel nagedink word.²⁴³

Op hierdie vrae moet antwoorde gegee word. In die eerste plek is die saak op die tafel geplaas deur die Suid-Afrikaanse pro-gay teoloë in navolging van die GKN in Nederland. Dit vra met ander woorde 'n antwoord van die meer behoudende teoloë oor hul standpunt. Tweedens is dit 'n probleem waarmee die Kerk in die wêreld worstel. Dit is nie nét 'n Suid-Afrikaanse probleem nie. Gegewe die 'global village' waarbinne vandag geleef word, is hierdie saak onherroepelik ook op die tafel van alle kerke wêreldwyd geplaas. Derdens moet rekening gehou word met die feit dat dit 'n kontroversiële onderwerp is. 'n Volgende motivering vir die bestudering van

²⁴³ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church’s Moral Debate**, p 23, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

die onderwerp is dat dit in wese die vraag rakende die Bybelse seksuele etiek aanraak. Dit is in die vyfde plek 'n belangrike onderwerp, aangesien dit die lewens van baie mense raak. Dit is relevant vir mense wat homoseksuele verhoudings het, maar ook vir hulle familie en vriende. Laastens en waarskynlik die belangrikste motivering, is dat die manier hoe die Skrif in die debat hanteer word, die hele saak van die gesag van die Skrif op die tafel plaas. Vir gereformeerdes is die Skrif tradisioneel belangrik en is daar 'n sekere gesag (of waarde) aan die Skrif gegee wanneer probleemvrae hanteer word. Tradisioneel bely Gereformeerdes die volgende oor die gesag van die Skrif:"

Ons glo dat hierdie heilige Skrif die wil van God volkome bevat ... Ons mag ook geen geskifte van mense, hoe heilig die mense ook al was, met die Goddelike Skrif gelykstel nie ... alle mense is immers in hulself leuenaars".²⁴⁴

Met ander woorde, wanneer dit sou blyk dat iemand van die Skrif 'n minderwaardige gespreksvennoot sou maak, laat dit die bloed by baie kook.

In hierdie hoofstuk sal aangetoon word in watter mate die gesag van die Skrif in hierdie debat ter sprake is. Die vraagstuk na die gesag van die Skrif sal soos 'n goue lyn dwarsdeur die hierdie hoofstuk loop. In die eerste plek sal ondersoek ingestel word na die gesag wat pro-gay teoloë aan die Skrif toeken. Daarna sal gekyk word na hoe die NGK die gesag van die Skrif sien. Vervolgens sal ander hermeneutiese sleutels wat deur pro-gay teoloë in die evaluering van die vraagstuk gebruik word, ondersoek word. Laastens sal 'n evaluasie van die hermeneutiek deur die GKN en pro-gay teoloë, rakende die gesag van die Skrif, gegee word.

²⁴⁴ Nederlandse Geloofsbelydenis, **Die volkomenheid van die Heilige Skrif**, p 157, [NG Kerk-Uitgewers], Kaapstad, 1988 – geneem uit Handboek vir die erediens.

In die hermeneutiese denke van die onderwerp in hierdie studie, behoort eerstens ondersoek ingestel word na die gesag wat pro-gay teoloë in hul teologisering aan die Skrif toeken.

1. Die gesag van die Skrif as gespreksgenoot

Op die webbladsy van die NG Gemeente Wynberg verskyn 'n pro-gay artikel. Die skrywer van hierdie artikel voer aan dat hulle nog lank nie moedeloos geword het omdat die NGK so sukkel om tot 'n pro-gay standpunt te kom nie. Hierdie debat is eerder 'n **toetsgeval** vir die wyse waarop die Skrif binne die kerk funksioneer – dit gaan om die gesag van die Skrif. Die vraag word gevra of 'n mens duursame monogame homoseksuele verhoudings, sowel as die gesag van die Skrif kan aanvaar.²⁴⁵

Dat die gesag van die Skrif met hierdie debat ter sprake is, is verder duidelik in die aanbevelings wat voor die Sinode van Wes-en-Suid-Kaapland in 1999 oor homoseksualiteit gedien het. Sommer by hul eerste aanbeveling herbevestig die Sinode die standpunt van die 1986 Algemene Sinode oor Skrifgesag en Skrifgebruik. Dit wil verder ook voortgaan met die bestudering van die Skrif om "al hoe beter te verstaan" wat die Here in sy Woord (ook oor hierdie saak) leer.²⁴⁶ In 'n versoek aan ds Cassie Carstens (destyds nog by die VCSV) versoek 'n briefskrywer hom om die standpunt van die NGK in die "lig van die Skrif" oor homoseksualiteit en seksuele oriëntasie te gee.²⁴⁷

In die teologisering van pro-gay teoloë oor homoseksuele huwelike en – verhoudings word 'n sterk saak uitgemaak dat die Skrif 'n verouderde boek is wat nie noodwendig gesag vir die huidige debat het nie.

²⁴⁵ NG Kerk Wynberg, **Homoseksualiteit**, www.ngkerkwynberg.co.za/homoseksualiteit.htm

²⁴⁶ Handeling Sinode van Wes-en-Suid-Kaapland, **Tweede verslag van die tydelike kommissie vir Leer en Aktuele sake**, p 175, 1999

²⁴⁷ Botha Hanno, **Perspektiewe op gaywees**, 17 Julie 2002. Korrespondensie.

1.1. Die Skrif is 'n ou dokument en vra 'n nuwe wyse van Skrifhantering

So vroeg as 1971 doen die GKN 'n beroep op 'n "nuwe kyk" na die Skrif. Om reg te laat geskied aan die gesag van die Skrif in die hermeneutiek rakende homoseksualiteit, sal die Kerk nuut moet dink oor sy Skrifverstaan. Daarmee saam sal die Kerk 'n nuwe omgang met die Skrif moet ontwikkel en sò ook 'n **nuwe manier om die Skrif te interpreteer** moet ontwikkel.²⁴⁸

1.1.1. Die Skrif is nie van God aan mense gegee nie

Die GKN en pro-gay teoloë beweer dat die Skrif self nie formele gesag het nie. Mense erken nie die gesag van die Skrif voordat hulle dit lees nie. Dit het geen gesag wat 'n mens blindelings kan navolg nie. Dit kry eers gesag wanneer mense dit wat daarin oor ons en ons wêreld staan, aanvaar. Dit het dus eerder gesag omdat dit die vermoë besit om mense te verander. Die gesag van die Skrif is daarom eerder 'n "geestelike gesag".²⁴⁹ Die Skrif word Woord van God genoem omdat die skrywers daarvan hulle op die gesag van God beroep het, toe hulle die Skrif geskryf het. Dit moet onthou word dat die Skrif nie die produk van die Heilige Gees alleen is nie. Dit het nie uit die hemel geval asof deur God gegee nie. Daarom het dit geen "foreign" (verwysing na bonatuurlike Goddelike) gesag nie. Dit is eerder die produk

²⁴⁸ Rapport aan de Generale Synode van Dordrecht, p 21, **Over mensen die homofiel zijn**, Dordrecht Desember 1971.

²⁴⁹ Report of Comitee Church and Theology to the general synod of the Reformed Churches in the Netherlands (GKN) **Sequel to God with us**, p 9, 12-13, Gouda 1985.

van die tussenkoms van mense.²⁵⁰ **David Buttwick** kritiseer die analogie wat deur behoudende teoloë in hul siening rakende die Skrifgesag gebruik word. Die analogie tussen die wese van God en die gesag wat dit aan die Skrif gee is gevaarlik en onaanvaarbaar. Dit gebeur omdat die Skrif as die “Woord van God” bekend staan. Die soeke na die gesag van die Skrif is niks anders as **’n stuk sonde by mense nie.**²⁵¹

Die GKN stel dan self dat hul siening oor die menslike karakter van die Skrif en die meegaande gesag wat daaraan toegeken word, implikasies vir verskeie sake wat in die Skrif voorkom, het. Een so ’n aspek is die wonders wat God volgens die Skrif sou gedoen het – en dan veral die opstanding van Jesus uit die dood. Die erkenning dat iets ’n wonder is, vra dat iemand dit as “wonder” moet glo. Die “wonder” sal daarom slegs as “waarheid” aanvaar word, wanneer daar ’n verhouding tussen die persoon wat glo en die gebeure wat as wonder oorvertel word, bestaan²⁵² (Die implikasie van hierdie uitgangspunt is dus dat daar nie iets soos ’n objektiewe ingrype van God bestaan wat natuurwette geïgnoreer het nie, met ander woorde, daar was nie regtig objektiewe wonders deur God verrig nie. Die konsekwente toepassing van hierdie argument sou beteken dat God Jesus nie regtig uit die dood opgewek nie. Jesus is slegs vir dié wat dit glo, opgewek).

²⁵⁰ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 53-58, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁵¹ Buttwick David, **Homiletic, Moves and structures**, p p 244, [Fortress Press], Philadelphia, 1987.

²⁵² Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 85, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

1.1.2. 'n Postmoderne Skrifhantering is noodsaaklik om die problematiek op te los

Doyer beweer dat die sogenaamde "moderne" manier van Skrifhantering uitgedien is. Dit het plek gemaak vir 'n "postmoderne" manier van Skrifhantering. Die rede waarom mense oor die Skrif verskil is omdat mense se verstaanswerklikheid verskil. Die leerstuk van die onfeilbaarheid van die Skrif kan nie meer vooropgestel word nie. Kritiek word uitgespreek wanneer behoudendes "selektiewe tekste" sou gebruik om homoseksuele verhoudings af te wys. Dit kan nie korrek wees om die onfeilbaarheid van die Skrif sò te gebruik nie. 'n Enkele "duidelike teks" oor 'n saak kan nie tot 'n korrekte geloof oor 'n saak lei nie. Daarom kan Bybelse verwysings en handhawing van geslagtelike verkeer tussen mans én vroue (maw heteroseksueel en nie homoseksueel - JP) nie gebruik word om hedendaagse homoseksuele verhoudings af te wys nie.²⁵³

In die postmoderne Skrifhantering is daar nie meer absolute waarhede en kennis nie. Kennis is wesenlik subjektief. Die oopheid en veelvuldigheid van kennis is verrykend en stimulerend tot die werklikheid waarbinne ons leef. Waarheid is wyer as iets wat voortdurend intersubjektief onderhandel word. Daar is nie "leke" en "deskundiges" nie.²⁵⁴ In die Skrifhantering moet daar voortdurend 'n wisselwerking tussen konteks en die Skrif wees. Die openbaring van God en die menslike ervaring staan nie teen mekaar nie. Die Bybel is slegs in die afgeleide sin God se openbaring.²⁵⁵ Tradisioneel was die

²⁵³ Uitdeeltuk tydens die Sinode van Oos-Transvaal van 2001, **Homoseksualisme**, p 10, ongepubliseer en ongedateer. Die skrywer van die studiestuk is ook onbekend.

²⁵⁴ Uitdeeltuk tydens die Sinode van Oos-Transvaal van 2001, **Die Stem van die Bybel in ons gesprek met Homoseksuele Mense**, p 1-5, ongepubliseer en ongedateer. Die skrywer van die studiestuk is ook onbekend.

²⁵⁵ Uitdeeltuk tydens die Sinode van Oos-Transvaal van 2001, **Die Stem van die Bybel in ons gesprek met Homoseksuele Mense**, p 4, ongepubliseer en ongedateer. Die skrywer van die studiestuk is ook onbekend.

Skrif God se Woord, en soms was dit God se Woord soos dit deur die Kerk in konsensus geïnterpreteer is. Wat vandag gebeur is dat die Skrif afgeleide gesag het soos die "Heilige Gees" dit op 'n gegewe "moment" en binne 'n bepaalde "situasie" aan die interpreteerder gee (maw die fokus val op die interpretasie deur 'n sekere persoon binne 'n bepaalde konteks).

Die fondament vir bogenoemde beredenering het sy wortels by die GKN se teologisering oor homoseksuele huwelike. Onder die seën van die moderamen van die GKN word 'n boekie in 1980 oor die gesag van die Skrif uitgegee (in hoofstuk 1 is reeds na die boek verwys). Hierdie boek word onder die titel **God met ons ... over de aard van het Schriftgezag ...** gepubliseer. In die inleiding word gestel dat die rede waarom Christene die Skrif verskillend interpreteer, 'n **filosofiese vraagstuk** is. Dit is omdat mense onder "waarheid" nie dieselfde verstaan nie (nou al 'n bekende argument).²⁵⁶

Binne hierdie konteks kies die GKN vir 'n **histories-kritiese** manier van Skrifhantering. Onderskeid word gemaak tussen Skrifkritiek²⁵⁷ en die histories-kritiese metode. Die Belydenis dat die Bybel deur die Heilige Gees

²⁵⁶ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 5-9, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁵⁷ Skrifkritiek is volgens **God met ons** nie 'n wetenskaplike omgang met die Skrif nie, maar 'n houding teenoor die Bybel. Die histories-kritiese metode is 'n metodies-wetenskaplike benadering tot die Bybel (p 24). Die histories-kritiese metode is 'n versamelnaam van verskeie prosesse wat deurgemaak word, voordat by die boodskap van die Skrif uitgekome kan word. Die eerste proses is die **literêre kritiek** teenoor die teks wat voor jou is. Dit lei tot die skeiding van bronne en die gesag wat aan sekere Bybelse bronne gegee word. Naas die literêre kritiek is daar ook die **vormkritiek**, wat kennis neem van die feit dat die Skrif aanvanklik deur mense mondelings oorgelewer is. Hierin word kennis geneem van die konteks en leefwêreld waarbinne 'n sekere teks ontstaan het (p 36-37). Die vormkritiek het weer gelei tot die **redaksionele kritiek**. So moet in ag geneem word dat die Skrif bestaan uit die saamvoeg van 'n aantal los brokkies (Bultmann verwys spesifiek na die Nuwe Testament). Elke Bybelskrywer is daarom eerder 'n versamelaar van los brokkies. Voor die histories-kritiese metode gebruik is, het gelowiges onkrities eksegeese gedoen en daaruit tot 'n gevolgtrekking gekom. Die ontwikkeling van die histories-kritiese metode om met die Skrif om te gaan, bring mense eerder by die "boodskap" van die Skrif as geheel uit (p 32).

geïnspireer is, en daarom God se Woord is, het veroorsaak dat teoloë nie die menslike karakter van die Skrif in ag geneem het nie. In die postmoderne era help kennis van die ontstaan van die Skrif mense al hoe meer om die menslike karakter van die Bybel te erken.²⁵⁸ Die Bybel is daarom eerder **die woorde van mense oor God**.²⁵⁹

In `n oproep vir `n nuwe manier om die Bybel te interpreteer, voer geleerdes aan dat daar tussen die konteks waarbinne die Bybelskrywers geleef het, en die konteks waarbinne ons vandag leef, `n lang verloop van duisende jare en omvangryke ontwikkeling sowel as die toename in wetenskaplike kennis is.²⁶⁰ Die subjektiewe kennis van die Bybelskrywers moet in ag geneem word wanneer die Skrif se gesag ter sprake kom. Dit geld veral vir probleemvraagstukke waar die skrywers geen wetenskaplike kennis – soos dit vandag bekend is – gehad het nie.²⁶¹ Die beskrywing van sekere wetenskaplike sienings (soos geskiedenis) uit die tyd van die Bybel, is nie om `n wetenskaplike waarheid te stel nie, maar eerder om mense daardeur tot die lewendmakende geloof in God te bring.²⁶²

Die manier waarop die Bybel ten opsigte van homoseksuele persone geïnterpreteer word, het volgens pro-gay teoloë verander. Die insig in so `n situasie bied dramatiese nuwe insigte.²⁶³

²⁵⁸ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 26, 30, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁵⁹ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 24-41, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁶⁰ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 14, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁶¹ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 69, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁶² Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 72, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁶³ Smith Frik, **Homoseksualiteit – Bylaag 2: Konsepverslag : Sklas Wes Transvaal 2003**, p10, ongepubliseer, 2003. Dit is nie presies seker of Smith die outeur van hierdie

Om die Skrif sò te verstaan en sy boodskap reg te interpreteer, is daar 'n spesifieke inspirasieleer nodig.

1.1.3. Die Organiese inspirasieleer is 'n voorwaarde om die Skrif te verstaan

Du Pisani wys dat pro-gay teoloë van mening is dat die Skrif 'n voorwetenskaplike geskrif is en dat nuwe wetenskaplike bevindinge in ag geneem moet word wanneer daar deur die Kerk oor hierdie saak besluit moet word ('n bekende stelling). Teenoor hierdie standpunt is die behoudende Christene wat wel die **tydgerigtheid** van die Skrif aanvaar, maar nie die **tydgebondenheid** van die Skrif nie. 'n Standpunt wat van die Skrif net 'n voorwetenskaplike geskrif sou maak, bring volgens behoudendes, die inspirasieleer van die Skrif in gedrang.²⁶⁴ Daarom moet die meganiese- en letterlike inspirasieleer²⁶⁵ verwerp word.²⁶⁶ Behoudendes is minder geneë om die bevindinge van die wetenskap te aanvaar. Die rede hiervoor is dat hulle sterk steun op die direkte lees van die tekste soos dit deur die "vertalers vertaal" is. Net so is hulle ook besig met 'n letterlike verstaan van die tekste.²⁶⁷ Die **Christen en Gay/Lesbian** pamflet het as doelstelling om die Kerk se gesindheid teenoor homoseksuele verhoudings te verander. Hierin word gestel dat die Kerk as gevolg van 'n letterlike en

verslag is nie. Dit is wel onder sy naam aan lede van die SKLAS van Wes Transvaalse gestuur. Hy stuur dit aan twee persone wat 'n behoudende verslag opgestel het.

²⁶⁴ Du Pisani Kobus, **Homoseksualiteit – Gay Christene. Houdingsverandering nodig in gereformeerde kerke?** Uit Woord en Daad, p 10, Lente 1999.

²⁶⁵ Meganiese Inspirasieleer: God het die Bybelskrywers soos 'n masjien (meganies) gebruik om die Bybel te skryf. Letterlike Inspirasieleer: God het mense só gebruik dat elke letter en komma direk van Hom af kom. Alles wat daar staan moet daarom letterlik verstaan word.

²⁶⁶ Uitdeeltuk tydens die Sinode van Oos-Transvaal van 2001, **Die Stem van die Bybel in ons gesprek met Homoseksuele Mense**, p 4, ongepuliseer en ongedateer. Die skrywer van die studiestuk is ook onbekend

²⁶⁷ Uitdeeltuk tydens die Sinode van Oos-Transvaal van 2001, **Homoseksualisme**, p 8, ongepuliseer en ongedateer. Die skrywer van die studiestuk is ook onbekend.

fundamentalistiese inspirasieleer nog altyd negatief teenoor homoseksuele verhoudings was. Solank die Kerk in haar interpretasie van die Bybel fundamentalisties bly, sal die Kerk nooit haar standpunt teenoor homoseksuele verhoudings verander nie.²⁶⁸ Teenoor 'n fundamentalistiese standpunt²⁶⁹ moet aanvaar word dat die Skrif **volledig 'n menslike dokument is**. Dit het 'n menslike historiese karakter. Dit beteken dat die Bybelse geskrifte, met inagneming van die kultuur-historiese konteks verklaar moet word.²⁷⁰

Dit is duidelik dat Doyer se siening van die meganiese- en organiese inspirasieleer hul wortels ook by die GKN het. **God met ons** stel dat onderskeid gemaak word tussen die fundamentalistiese "meganiese inspirasie" van die Skrif en die "organiese inspirasie" van die Skrif. Met die meganiese inspirasie word verstaan dat die Gees die skrywers letterlik soos 'n rekenaar geïnspireer het om die Skrif te skryf. Die organiese inspirasieleer impliseer weer dat die mens in sy totaliteit gebruik is om die Skrif te skryf. Waar die meganiese inspirasieleer impliseer dat die mens geen aandeel in die skryf van die Skrif gehad het nie, beteken die organiese inspirasieleer weer dat die mens in sy konteks (ook met sy swakhede) 'n subjektiewe rol in die skryf van die Skrif gehad het.²⁷¹

Die organiese inspirasie impliseer vir die GKN dat daar nie meer klem op die bedoeling van "bepaalde tekste" geplaas mag word nie. Die klem moet op die bedoeling van die "hele Bybelse boodskap" geplaas word. Daarom is die

²⁶⁸ Christen en Gay/Lesbies, **Homoseksualiteit en die Kerk**, Ongedateer, maar waarskynlik 1996.

²⁶⁹ 'n Belangrike vraag is of alle teoloë wat homoseksuele huwelike afkeur fundamentaliste en persone met homofobie is. Later sal daar weer op hierdie vraag ingegaan word.

²⁷⁰ Studieprojek vir die Sinode van die NG Kerk van Suid-Transvaal, **Herbesinning oor die Kerk se standpunt met die oog op effektiewe pastorale uitreik na homoseksuele persone**, p 2, ongepubliseer en ongedateer.

²⁷¹ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 41-42, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

korrekte uitleg van die Skrif nie in die historiese oorsprong daarvan nie, maar in die werking van die Bybel in die "huidige situasies". Die gesag en uitleg van die Skrif kan dus nie losgemaak word van die huidige problematiek en leefwêreld nie. Daarom behoort die Skrif nie "nagepraat" te word nie, maar behoort dit eerder "oordink" te word.²⁷² Om daardie rede is die Skrif nie hiërargies nie, want geloofs, morele, historiese en natuurwetlike oortuigings lê nie almal op dieselfde vlak nie.²⁷³ Die gesag van die Skrif word in die "breë heilsboodskap van Christus" gevind.²⁷⁴ Dit is die nuwe van die Nuwe Testament.

Om later 'n teologiese beoordeling van die pro-gay teologie rakende die gesag van die Skrif te doen, word die volgende uitgangspunte van hierdie teologie uitgewys.

1.1.4. Teologiese vertrekpunte van die pro-gay teologie rakende die gesag van die Skrif

Uit bogenoemde kan dus afgelei word dat die teologiese siening rakende die gesag van die Skrif wat dit moontlik maak om homoseksuele huwelike en -verhoudings met die kerk se seën goed te keur, vanuit die volgende voorveronderstellings uitgaan:

- † Erkenning word gegee dat die "saak" van die gesag van die Skrif deur hierdie debat op die tafel geplaas is.
- † Die Skrif het nie gesag wat dit die Woord van God maak nie. Dit is eerder die woorde van mense in hul nadenke oor God.

²⁷² Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 49-50, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

²⁷³ Handgeskrewe nota van dr Willie Botha waar prof Flip Theron aangehaal word tydens 'n gesprek van SKLAS van die Sinode Wes-en-Suid-Kaapland op 24 April 2001

²⁷⁴ Report of Committee Church and Theology to the general synod of the Reformed Churches in the Netherlands (GKN) **Sequel to God with us**, p 9, Gouda 1985.

- † Organiese Inspirasieleer, gepaardgaande met die histories-kritiese uitleg metode moet gevolg word om 'n sinvolle resultaat te kry.
- † Die histories-kritiese metode wys dat die Skrif nie betroubaar is nie, en
- † daarom gee die Heilige Gees aan die Skrif slegs afgeleide gesag in sy huidige konteks, nie in sy Goddelike oorsprong nie.
- † Daar bestaan nie iets soos die objektiewe absolute waarheid soos deur God geopenbaar nie. Wat wel bestaan is 'n postmoderne filosofies-subjektiewe waarheid.
- † Die Skrif is 'n verouderde voorwetenskaplike geskrif, en voldoen nie meer aan die eise wat die moderne wetenskap en -geskiedskrywing daaraan stel nie.
- † Die gesag van die Skrif lê daarom slegs in sy kernboodskap. Onderafdelings of rand gedeeltes wat nie deel van die kernboodskap is nie, het nie gesag nie.
- † Wie gay huwelike en -verhoudings Skriftuurlik afkeur, is fundamentalisties en homofobies.

Dit is vervolgens belangrik om vas te stel of bogenoemde siening van die Skrifgesag in lyn is met die gereformeerde tradisie en die standpunt wat die NGK oor die Skrifgesag ingeneem het.

1.2 'n Gereformeerde siening van die Skrif se gesag

Die aanspraak deur pro-gay geleerdes dat hulle in lyn met die gereformeerde tradisie in verband met die gesag van die Skrif beweeg, verdien meer aandag. In die evaluasie van die wyse waarop oor die gesag van die Skrif deur pro-gay teoloë nagedink word, sal in die eerste plek na die standpunte van die **Gereformeerde Ekumeniese Sinode** (hierna afgekort as GES) van 1980 en 1984 gekyk word. Die standpunte van die **Algemene Sinodes** van die **NGK** in 1986, 2002 en 2004 sal ook onder oë geneem word. Aanvullend

tot hierdie werkwyse, sal getuienisse rakende die Skrifgesag van die vaders van die gereformeerde tradisie sowel as ander gereformeerde teoloë, in oënskou geneem word.

Daar is alreeds aangedui dat pro-gay teoloë in Suid-Afrika op dieselfde standpunte as die GKN rakende die homoseksuele vraagstuk staan. Daarom sal die hermeutiese proses en die siening van hierdie teoloë rakende die gesag van die Skrif, aan die hand van die beoordeling van die GKN-standpunt deur die GES van 1980 en 1984 gedoen word.

1.2.1. Boordeling van die GES rakende die GKN se Skrifhantering

Die GES (1984) neem die standpunte van die Generale Sinode van die GKN in 1981 onder evaluering. Daar is ook 'n afvaardiging na die GKN gestuur om die publikasie **God met ons** te bespreek. Die implikasie wat dit in die Skrifhantering vir die GKN het in hul hantering van die vraagstuk rakende homoseksuele verhoudings en homoseksuele huwelike, is ook bespreek.²⁷⁵

Kommer en skok word uitgespreek dat die GKN hul siening rakende die gesag van die Skrif soos in die 1926 Generale Sinode van Assen aanvaar is, teruggetrek het. Die implikasie van die hermeneutiese keuse wat met **God met ons** gemaak word, is dat 'n streep deur die gesag van die Skrif getrek word.²⁷⁶ Die verslag van die GES rakende die Skrifgesag van die GKN,

²⁷⁵ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 180-185, Chicago 1984.

²⁷⁶ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Homosexual members decision of GKN**, 103, Nimes, 1980; Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 182, Chicago 1984. Die standpunt van die GKN rakende homoseksuele verhouding en -huwelike ontken GKN se standpunt die "selfgetuienis" van die Skrif" as die hoogste norm vir die Christelike geloofslewe en die Christelike getuienis (ook op etiese vlak). Die GKN het dus 'n nuwe posisie en standpunt ten opsigte van die gesag van die Skrif ingeneem wat vreemd is aan die gereformeerde tradisie. Dit is nie korrek om te beweer dat moderne psigiatriese bevindings en -filosofiese uitgangspunte die standpunt van die Skrif rakende moraliteit en

spreek sy kommer uit omdat die GKN dit duidelik stel dat die Skrif nie meer die waarheid bevat nie.²⁷⁷ Verder spreek dit sy misnoeë uit dat die GKN meer klem plaas op die rol wat mense in hul siening van Skrifgesag plaas as die feit dat die Skrif deur God aan mense gegee is. Dit is nie korrek om die Skrif as 'n boek te sien wat die woorde van mense in hul nadenke oor God bevat nie. Dit impliseer dat die "objektiewe karakter" van die Skrif verlore gaan. Net so kan die GES ook nie saamgaan met die filosofies-Skrifhantering dat daar geen "waarheid" meer is nie.²⁷⁸ Indien die GKN die gesag van die Skrif in hul beoordeling van die homoseksuele vraagstuk erken het, sou dit gestel het dat die beoefening van homoseksuele seks sonde is. Daarom kan persone wat homoseksuele verhoudings beoefen nie deelneem aan die nagmaal nie.²⁷⁹

Die Sinode kan ook nie saamgaan met die wyse waarop die GKN die Skrif slegs as 'n historiese boek hanteer nie. Dit het probleme daarmee dat die GKN moderne histories-wetenskaplike metodes gebruik om 'n geloofsboek te beoordeel. Ernstige vrae word uitgespreek in die siening van pro-gay geleerdes dat die geboie wat in die Skrif gegee word, slegs historiese waarde het en dus vandag nie meer geld nie.²⁸⁰ Binne hierdie konteks kan

homoseksuele verhoudings nullifiseer nie. Die GES is van die oortuiging dat die GKN se standpunt nie in lyn met die leer van die Skrif is nie. Die siening dat seks slegs tussen twee persone waar liefde en trou is hoort, is nie aanvaarbaar nie, aangesien dit lynreg teen die Skriftuurlike standpunt is dat seks hoort tussen 'n man en 'n vrou waar liefde en trou is. Die GES stel dan "***This constitutes a departure from the accepted Reformed tradition. Moreover, the way that this is applied to views of homofilial relationships not only departs clearly from Reformed tradition but bases it on a highly questionable use of the Scriptures***" (p 184-197); Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Homosexual members decision of GKN**, 106, Nimes, 1980

²⁷⁷ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 189, Chicago 1984.

²⁷⁸ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 190, Chicago 1984.

²⁷⁹ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Homosexual members decision of GKN**, 110, Nimes, 1980

²⁸⁰ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 191, Chicago 1984.

die GES ook nie saamgaan met die subjektivistiese houding wat die GKN in hul hantering van die gesag van die Skrif inneem nie.²⁸¹ Die Sinode kan ook nie saamstem met die siening dat permanente homoseksuele verhoudings van liefde en trou nie aan Paulus bekend was nie.

'n Belangrike punt

In plaas dat die behoudende teoloë moet bewys dat sulke verhoudings aan Paulus bekend was, behoort die GKN en ander pro-gay teoloë te bewys dat dit nie aan hom bekend was nie. Dit is hoe die teologie werk.²⁸²

Dit is 'n oorvereenvoudige siening dat slegs die liefdesgebod vandag nog geld.²⁸³ 'n Interessante waarneming word gemaak. In teenstelling met die algemene standpunt deur pro-gay teoloë dat daar nie veel Skrifgedeeltes in die Bybel is wat homoseksuele verhoudings as sonde afwys nie, stel die Sinode juis die teenoorgestelde. Dit word betreur (regrettable) dat die GKN spesifiek ten opsigte van die vraagstuk rakende homoseksualiteit die baie "gebooië" (skrifgedeeltes) wat daaroor handel, ignoreer.²⁸⁴

In 1980 word met waardering kennis geneem dat die GKN 'n pastorale houding teenoor homoseksuele mense inneem. Hoewel die GKN stel dat dit 'n pastoraal-etiese verslag opgestel het, spreek die GES sy kommer uit dat die implikasies van 'n "pastorale" alleen standpunt (die GES se evaluering van die GKN-besluit en die wyse waarop tot hul besluit gekom is), nie ook 'n

²⁸¹ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 191, Chicago 1984.

²⁸² Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 193, Chicago 1984.

²⁸³ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 191, Chicago 1984.

²⁸⁴ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 192, Chicago 1984.

etiese standpunt in ag geneem het nie. Dit is duidelik in die feit dat die GKN nie die etiese implikasies van hul pastorale houding uitspel nie.²⁸⁵

Die Skrifhantering wat gebruik word om permanente homoseksuele verhoudings van liefde en trou, teenoor perverse homoseksuele verhoudings te stel, is 'n **eensydige en onaanvaarbare teenstelling**.²⁸⁶

Om verder na te dink oor die siening binne die gereformeerde tradisie rakende homoseksuele huwelike en –verhoudings sal die standpunt van die NGK as motivering vir hul verbreking van bande met die GKN in oënskou geneem word.

1.2.2. Die NGK verbreek bande met die GKN

Die **Algemene Sinode** stel (1986) dat die standpunte wat die GKN oor Skrifgesag, politieke verantwoordelikheid, homoseksualiteit en die verdraagsaamheid teenoor afwykende leerstellings inneem, dit vir die NGK onmoontlik maak om aan te hou om bande met dié kerk te behou. In 'n pastorale boodskap stel die NGK dat dit begrip het dat die GKN in 'n konteks is waarbinne 'n algemene toestand van geestesverval is. Tog voel die Kerk dat die GKN nie genoeg doen om Skriftuurlik binne die gereformeerde erfenis te bly nie.²⁸⁷ Binne bogenoemde konteks behoort na die

²⁸⁵ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Homosexual members decision of GKN**, 103, 106, Nimes, 1980.

²⁸⁶ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Reformed Churches in the Netherlands (GKN)**, p 193, Chicago 1984.

²⁸⁷ Agenda Algemene Sinode, **Homoseksualiteit: Wat sê die Kerk?**, p 137, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986. As motivering vir hierdie besluit gee die NGK 'n breedvoerige verduideliking: Die kerk is veral negatief teenoor die GKN-publikasie, **God met ons**. Dit wys dat die gereformeerde kerke oor die algemeen negatief teenoor die GKN se manier van Skrifhantering is. Dit is te sien in die negatiewe besluite van die Gereformeerde Ekumeniese Sinode in 1984 teenoor die Skrifhantering van die GKN. Kritiek word uitgespreek teenoor die filosofiese (wysgerige) siening van die GKN-publikasie in terme van 'n subjektiewe siening van waarheid. Die relasionele waarheidsbegrip van die GKN word ook afgewys. Die NGK verstaan waarheid nie as 'n abstrakte dogmatiese of

Skrifbeskouing van die NGK in die debat rondom homoseksuele verhoudings gekyk word.

Op dieselfde Sinode (1986) dien `n verslag (**Skrifgesag en Skrifgebruik**) van die drie teologiese fakulteite van die NGK, op versoek van die Breë Moderatuur rakende die gesag van Skrif voor die Algemene Sinode. Die Sinode aanvaar die studiestuk as riglyne vir die kerk se siening van die Skrif en stuur dit in verkorte weergawe na kerkrade deur as riglyne vir lidmate en predikante.²⁸⁸ As aanvulling tot hierdie verslag keur die Algemene Sinode van 2002 die verslag **Gesag van die Skrif** goed.²⁸⁹ Die verslag wat in 2004 voor die Algemene Sinode dien dra die titel **Skrifgebruik en Skrifgesag**. In hierdie verslag word nie op die gesag van die Skrif gefokus nie, maar eerder hoe die Skrif gebruik word.²⁹⁰

1.2.3. Die tradisionele siening van die NGK en ander gereformeerde teoloë (hoofsaaklik NGK-teoloë) rakende die gesag en gebruik van die Skrif

Erkenning word gegee dat die Gereformeerde Skrifbeskouing in `n krisis en oorgangstadium is. Daar is belangrike sake waaroor die NGK sy standpunt verander het, en daar is waarskynlik nog sake waaroor die kerk sy

wysgerige waarheid wat in ooreenstemming met die mens se subjektiewe insigte is nie. Die "waarheid" waarom dit in die Skrif gaan, is die waarheid van God wat in Christus `n werklikheid geword het. Die kennis waartoe die Skrif oproep, is kennis van God. Die Skrifgesag is `n objektiewe werklikheid wat inhoudelik bepaal word deur God se openbaring of bekendmaking aan die mens. Daarom word die wysgerige waarheidsbegrip soos die GKN dit sien, afgewys. Hoewel **God met ons** Skrifkritiek afwys, is die praktiese implikasie van die publikasie dat soveel ruimte gemaak word vir die mens se kreatiewe omgang met die Skrif, dat dit wat die Skrif sê, soms deur die mens òf heeltemal geïgnoreer kan word, òf as van geen betekenis vir `n konkrete situasie beskou kan word (p132-134).

²⁸⁸ Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 592-594, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

²⁸⁹ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 201, 209, 548, 622, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

²⁹⁰ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 129, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004.

standpunt in die toekoms sal wysig. In hierdie proses staan die kerk tussen radikale drukgroepe aan weerkante (waarskynlik 'n verwysing na fundamentalisme en liberalisme in die teologie en kerk - JP).²⁹¹

As vertrekpunt moet uitgewys word dat die NGK glo in die "teopneustiese" karakter van die Skrif. Dit beteken dat die kerk glo dat die Skrif onder die leiding van die Heilige Gees ('n objektiewe karakter) tot stand gekom het. Daar is verder ook 'n lewende en blywende verbintenis tussen Woord en Gees waardeur God tot mense spreek.²⁹² In hierdie lig moet na die Skrif as die kanon gekyk word.

1.2.3.1. Die Kanon

Dit blyk asof die Ou Testament reeds teen die tyd van Jesus (met uitsondering van 5 boeke) as kanon aanvaar is. Teen die einde van die 1ste eeu nC is die Ou Testamentiese kanon afgesluit (by die vergadering van Jamnia (of Jabneh in 98 nC)).²⁹³

²⁹¹ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 129, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004. Dit is 'n kort verslag van 3 bladsye. Die rede vir die verslag was kommentaar deur vyf persone en een instansie wat kommer oor die NGK se siening van Skrifgesag en Skrifinterpretasie uitgespreek het. In hierdie verslag word geen vorige besluit wat oor die gesag van die Skrif geneem is, deurgetrek nie. Die verskil teenoor die vorige verslae is dat die verslag meer aandag gee aan die verskille wat in die interpretasie van die Skrif voorkom, en verskuiwings wat as gevolg van hierdie interpretasies rakende die Skrif plaasgevind het. In die verwysing na Skrifinterpretasie word na praktiese voorbeelde verwys waar daar wysiging in die interpretasie van die Skrif gekom het, nl die ampsbeskouing, egskeiding, die verhouding kerk-staat, dobbelary, dans, Sondag, en die kwessie van die etiese Skrifberoep. Daar word gewys dat die Kerk nie meer tekste gebruik om sekere etiese uitsprake te maak nie, maar die konteks waarin die Skrifuitsprake gegee is, en die huidige konteks in ag geneem word. Daarom het daar die afgelope tyd 'n versigtiger en meer tentatiewe Skrifgebruik ten opsigte van die interpretasie van die Skrif ontstaan.

²⁹² Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 56, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

²⁹³ Van der Watt Jan (eindredakteur), Bosman Hendrik, Nel marius, Smit Dirkie, Van Rensburg Fika, Venter Pieter, **Die Bybel A-Z**, p 14, 17, [Christelike Uitgewersmaatskappy], Vereeniging, 2003.

Athanasius van Alexandrië was die eerste persoon wat in 367 nC vir die eerste keer die 27 boeke van die Nuwe Testament (soos ons dit vandag het) as kanon beskou het. Die kerkvaders het drie maatstawwe gebruik om te bepaal of `n boek in die kanon hoort of nie.²⁹⁴ Dit is:

- † Dit moes `n apostoliese oorsprong hê.
- † Dit moes vir die hele kerk belang hê en wye aanvaarding geniet.
- † Die inhoud van die boek moes ooreenkom met boeke wat reeds as gesaghebbend aanvaar is.²⁹⁵

Die begrip "kanon" dui op maatstaf. Die vroeë kerkvaders het met ander woorde gesê dat hierdie boeke in geheel die finale gesag (maatstaf) vir die Christelike leer en lewe is.²⁹⁶

Dit is daarom duidelik dat die proses van kanonvorming²⁹⁷ nie plaasgevind het nadat die Skrif voltooi is nie, maar dit het die tot standkoming van die Skrif vergesel. Die Skrif is nie deur `n Sinode as kanon aanvaar nie, maar deur die Kerk as kanon erken. Die formele gesag van die Bybel as kanon is gefundeer in die inhoud van die Skrif in geheel.²⁹⁸ Verskillende faktore het meegewerk in die proses tot kanonvorming, maar uiteindelik gaan dit gepaard met die belydenis dat die Heilige Gees **deur alles heen** (die Bybelskrywers in hul menslike karakter en die verskillende eiesoortige aard van verskillende Bybelboeke - JP) die Kerk gelei het om die boeke as kanon te aanvaar. `n Sekere getal boeke is dus as normatief en gesaghebbend

²⁹⁴ König Adrio, **Ek glo die Bybel – ondanks al die vrae**, p122, [Lux Verbi], 2002.

²⁹⁵ König Adrio, **Ek glo die Bybel – ondanks al die vrae**, p122, [Lux Verbi], 2002.

²⁹⁶ König Adrio, **Fokus op die 300 Geloofsvrae wat mense die meeste vra**, p 18, [Lux Verbi] 2001.

²⁹⁷ König Adrio wys dat die betekenis van kanon oorspronklik riglyn of maatstaf beteken het (**Ek glo die Bybel – ondanks al die vrae**, p119, [Lux Verbi], 2002).

²⁹⁸ Agenda & Handelingte Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 205, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

beskou die Woord van God wat ons **leer** en **lewe** bepaal. Dit word **bely** dat niks tot die kanon gevoeg hoef te word nie.²⁹⁹

Die waarheid van die kanon is ewig. Dit beteken dat dit vir elke tydsgewrig `n boodskap het en daarom aktueel is. Hoewel nie die letter van die Woord, maar die Gees van die Woord deurslaggewend is, werk die Gees tog deur die letter. Soms kan die interpretasie van spesifieke gebeure binne die kanon wel krities teenoor ander gedeeltes wees.³⁰⁰

Wanneer die verhouding tussen die geskrewe woord en die werking van die Gees ter sprake kom, moet gekyk word na die vorm van inspirasie van die Skrif.

1.2.3.2. Die inspirasie van die Heilige Gees

Hoewel die Bybelskrywers die Skrif geskryf het vanuit hulle eie herinnering, mondelingse oorvertellings en soms self ander Skrif gedeeltes geraadpleeg het, was die Heilige Gees deur alles heen werksaam om God se Woord aan ons te gee. Soms word na die verhouding tussen God en mens in die totstandkoming van die Skrif as `n **dialogiese inspirasie** gewys.³⁰¹

Die Kerk kies nie vir die **meganiese-** of die **organiese** inspirasie leer nie. Dit verwerp ook die inspirasieleer van **intuïsie** wat niks anders is as dat `n Bybelskrywer sekere bekwaamhede gehad het nie. Net so afwysend word na die inspirasieleer van **illuminasie** verwys. Die inspirasie is ook nie net `n **diktering** van die Gees waarby die menslike faktor beperk was nie. Die

²⁹⁹ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 58, 594, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

³⁰⁰ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 206, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³⁰¹ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 56, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

dinamiese, waar die Gees 'n deurslaggewende rol speel sonder die inagneming van die persoon se individualiteit, word ook afgewys.³⁰²

Vanuit die Skrif word eerder die indruk gekry dat die inspirasie op **veelvuldige wyses plaasgevind** (veelvuldig-teopneustiese inspirasieleer – JP) het. Soms was die mens aktief en soms heel passief.³⁰³ **Heyns** wys daarop dat die siening van die inspirasie, naamlik dat slegs die persoon wat geskryf in ag geneem word en die rol wat God daarin gespeel het, geïgnoreer word, onaanvaarbaar is. Die inspirasie moet gesien word as daardie leiding van die Heilige Gees wat Bybelskrywers in staat gestel het (ten spyte van hul menslikheid) om 'n betroubare skriftelike gestaltegewing aan God se Woord vir die mens van alle tye te gee.³⁰⁴

Die Kerk is bewus en oortuig van die belangrikheid van 'n verantwoordbare interpretasie van die Skrif waardeur die kerk as geloofsgemeenskap onder leiding van die Heilige Gees soek na waarheid, geregtigheid en barmhartigheid.³⁰⁵

Vervolgens word gekyk na die belydenis dat die Bybel God se Woord is.

1.2.3.3. Die Skrif as Woord van God

Die belydenis dat die Bybel die Woord van God is, beteken dat die kerk verstaan dat die Skrif met sy menslike en historiese karakter in sigself die Woord van God is. Die Bybel is nié slegs 'n geloofsboek wat die getuïenis en ervaring van mense in hul nadenke oor hul geloof bevat nie (maw die

³⁰² Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 203, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³⁰³ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 203, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³⁰⁴ Heyns JA, **Dogmatiek**, p 23, [NG Kerkboekhandel] Goodwood, 1978.

³⁰⁵ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgebruik en Skrifgesag**, p 130, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004.

verhale van mense in hul denke oor God), maar kom tot ons as die verkondiging van God se omgang met mense in hul woorde soos in die geskiedenis geopenbaar is. Dit loop uit op die menswording van Jesus. Dit word nie aanvaar dat daar onderskei kan word tussen wat van God en wat van mense kom nie. Net so kan ook nie onderskei word tussen die inhoud van God se Woord en menslike vorm waarin dit tot ons kom nie.³⁰⁶ Binne hierdie konteks word bely dat die Skrif wat in die gestalte van mensewoorde tot ons kom, die boodskap van God dra – vandaar die begrip: **Woord van God in mensewoorde.**³⁰⁷

Omdat die Skrif as Woord van God gesien word, het die Bybel gesag oor die gelowige se hele lewe en is dit betroubaar. Die Skrif is verder duidelik omdat ons daarin die helderheid van die evangelie van God se liefde en genade hoor. Laastens is die Skrif ook voldoende omdat die Heilige Gees ons deur die Woord alles leer wat ons moet weet om volgens God se wil in gehoorsaamheid te leef.³⁰⁸ Die belydenis dat die Skrif die Woord van God is mag nooit teenoor verantwoordelike Skrifuitleg staan nie.³⁰⁹

Wanneer die gereformeerde teologie dit bely, plaas dit die vraag na die wetenskap, en dan veral die histories-kritiese metode, soos deur die pro-gay teoloë gebruik word, op die tafel.

³⁰⁶ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 56, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

³⁰⁷ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 203, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³⁰⁸ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgebruik en Skrifgesag**, p 130, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004.

³⁰⁹ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgebruik en Skrifgesag**, p 131, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004.

1.2.3.4. Die Skrif en die histories-kritiese metode

Die kerk stel dit duidelik dat die Bybel geen wetenskaplike handboek of geskiedenisboek is nie. Dit is nie aan mense gegee as openbaringsbron oor allerhande aangeleenthede wat oor 'n breër terrein van die mens se kennis lê nie.³¹⁰ Daarom is dit so dat die Skrif nie aan die moderne standaard van wetenskaplike eksaktheid voldoen nie. Dit is immers nie die doel van die Skrif nie. Dit behoort verstaanbaar te wees, want dit is in die idioom van God se Woord in mensetaal aan ons gegee. Wat daarom belangrik is, is die boodskap wat 'n betrokke outeur wil oordra. Om daarom op teenstrydighede in die Skrif te fokus, en daarom net die menslike karakter van die Skrif op die voorgrond te plaas, is nie aanvaarbaar nie.³¹¹

Tekskritiek se doel is nie om die aard van die gesag van die Skrif te ondermyn nie, maar om eerder die suiwerste vorm van die oorspronklike teks daar te stel. Dit is daarom die vaststelling van die betroubaarste lesing van die Bybelteks deur middel van die kritiese aanwending van middele wat die moderne wetenskap tot die teologie se beskikking stel (Dit beteken dus dat die histories-kritiese metode soos deur pro-gay teoloë gebruik word om die Goddelike objektiewe openbaring van die Skrif onder verdenking te bring, nie aanvaar word nie - JP).³¹²

Vir **Calvyn** is die antieke karakter van die Skrif geen rede tot kommer nie. Dit behoort die goddelike karakter as geïnspireerde Woord nie in gedrang te bring nie. Ook neem die feit dat die Bybel 'n "ou Boek" is wat in die konteks

³¹⁰ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 56, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

³¹¹ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 203, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³¹² Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 57, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

van mense (toé reeds 1500 jaar gelede) geskryf is, nie die “boodskap” wat die Skrif in sy totaliteit vir ons vandag het, weg nie. Dit is vir hom `n “dwase siening” dat die Skrif slegs God se Woord word, wanneer mense daarin begin glo (`n duidelike verskil van die GKN-standpunt soos ook deur ander pro-gay teoloë vandag ingeneem word).³¹³

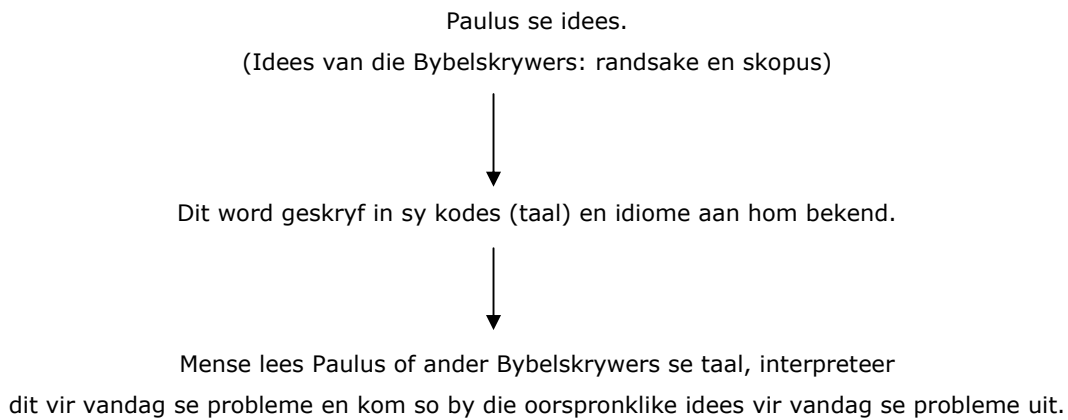
Dit sou daarom `n korrekte siening wees om die interpretasie van die Skrif, ten spyte van die antieke aard daarvan voor te stel in die illustrasie soos **Van der Watt**³¹⁴ dit gee:

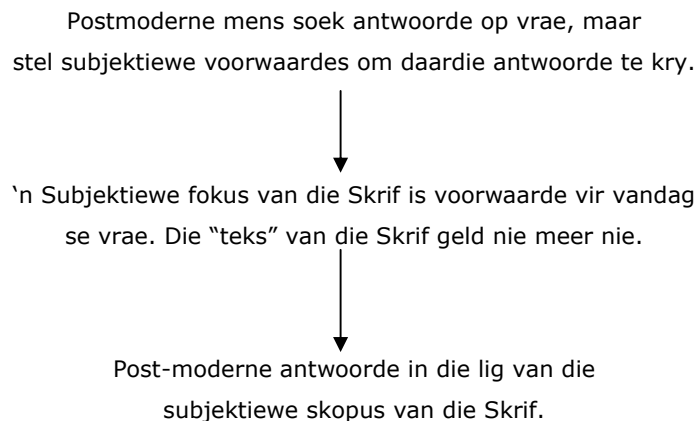
Die skrywer word die afsender wat idees oordra. Die manier waarop hy dit doen (teks bestaande onder andere uit gedigte, verhale, geskiedskrywing ens.) word die medium genoem, want dit is die manier waarop hy die idees oordra. Wie die boodskap ontvang, word die ontvangers genoem. Hulle moet die boodskap interpreteer.

³¹³ Calvin Johannes, **Institutie I**, p 52-64, [WD Meinema BV], Delft 1931. As motivering vir sy standpunt haal hy Paulus aan wat in Galasiërs die getal van 430 jaar gebruik tussen Abraham en die koms van die tien gebooue. Ten spyte van hierdie eeue verskil, stel Paulus dat dit nie die wet ongeldig maak nie. Vir Calvin is die tydperk wat tussen verskillende generasies verloop irrelevant vir die verstaan van boodskap van die Skrif in sy geheel (maw all dele daarvan).

³¹⁴ Van der Watt Jan, Du Rand Jan, Joubert Stephan, Naudé Piet, **Hoe lees ons die Bybel? – `n Soeklig op die rol van die Woord en hoe om dit te vertolk in hedendaagse tye**, p 47-48, [Christelike Uitgewersmaatskappy], Vereeniging, 2002.

Aan die lig van bogenoemde illustrasie kan die interpretasie van die Skrif en per implikasie ook die gesag wat hulle aan die Skrif toeken, deur die GKN en ander pro-gay teoloë, soos ons alreeds kennis daarvan het, as volg voorgestel word:

In die lig van die klem op die siening dat die skopus van die Skrif, slegs vryspraak is (God se liefde in Jesus), stel die NGK dat dit nodig is om ook te kyk na die verhouding tussen die "vryspraak" én "vonnis/oordeel".

1.2.3.5. Vonnis en Vryspraak

Die Skrif is nie net die deurgee van koue feite en inligting nie, maar eerder as Woord van God ook die **beloftes van God**. Die Woord is dus ook 'n daad wat die bedoelings van die mens se hart en gedagtes kan beoordeel en oordeel. Dit skei tussen dit wat waar is en dit wat nie waar is nie. Daarom is die Skrif nie net mededelings **oor** heil nie, maar ook mededeling **van** heil. Dit vertel met ander woorde hoe verlossing verkry kan word, maar ook hoe die verlostes behoort te leef. Ons behoort ons daaglik te onderwerp aan die vryspraak én vonnis van die Skrif. Sò sterf ons aan onself om daaglik saam met Christus tot 'n nuwe lewe te kom.³¹⁵

In die beoordeling van die Skrifhantering van die GKN en ander pro-gay teoloë sal vervolgens stilgestaan word by die gesag van die Skrif self.

1.2.3.6. Die gesag van die Skrif

Die gesag van die Skrif lê in sy skopus (in 'n volgende hoofstuk meer hieroor). Die skopus realiseer na 'n klimaks toe in die verlossingswerk van Jesus Christus en meegaande implikasies. Daar word onderskei tussen die **hart** van die Skrif en die **rand** van die Skrif. Dit kan nie van mekaar geskei word nie, maar teken juis die gesag van die Skrif in die wederkerige samehang van die twee. Die Skopus hef nie ander randsake of onderdele van die Skrif op nie. Dit is juis die onderdele/randsake wat die hart van die Skrif sy volle gesag gee.³¹⁶

³¹⁵ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 206, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³¹⁶ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 20-207, Pretoria, 13-19 Oktober 2002

Elke vorm van versubjektivering van die openbaring deur middel van die kreatiewe en konstitutiewe omgang met die Skrif moet afgewys word. Die rede hiervoor is dat dit die "objektiewe" karakter van die Skrif in gedrang bring. Dit plaas die openbaringskarakter van die Skrif ondergeskik aan die mens se sogenaamde geloof. In wese behoort dit andersom te werk.³¹⁷

Bogenoemde siening van die NGK, rakende die aard van die Skrifgesag wat vandag nog geld, en wat nié, is duidelik terug te vind by **Calvyn**. Volgens hom hang die gesag wat aan die Skrif toegeken word, nie af van dit wat mense (teoloë) of kerkvergaderings in hulle besluite daaraan gee nie. Die Skrif kry nie eers gesag wanneer mense dit glo nie (Anders as wat die GKN en ander pro-gay teoloë dit stel). Die gesag is objektief van God afkomstig. Dit hang nie van mense se "skerpsinnigheid" af nie.³¹⁸ Die Skrif is van God aan ons gegee. God het die diens van mense (in hul mensheid) gebruik om dit aan ons te bring.³¹⁹ Die objektiewe gesagskarakter van die Skrif laat hom die volgende bely:

"Zodanig is de overtuiging, die geen redenering vereist, zodanig de kennis, die op zeer goede grond rust; immers in haar (die Skrif) vindt het verstand een meer onbekommerde en standvastige rust dan in enige redenering; zodanig ten slotte is het besef, dat slechts uit hemelse openbaring geboren kan worden".³²⁰

³¹⁷ Agenda & Handelingte Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 57, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

³¹⁸ Calvyn Johannes, **Institutie I**, p 46, [WD Meinema BV], Delft 1931

³¹⁹ Calvyn Johannes, **Institutie I**, p 48-49, [WD Meinema BV], Delft 1931

³²⁰ Calvyn Johannes, **Institutie I**, p 48, [WD Meinema BV], Delft 1931. Dit sou vandag verkeerd wees om te beweer dat aangesien sake soos die bevindinge van die histories-kritiese metode en ander wetenskaplike bevindings nie aan Calvyn bekend was nie, hy bogenoemde standpunt ingeneem het. Vir hom is die Skrif 'n **geloofsboek**. Die aard van die Skrif se gesag hang nie af van mense se wetenskaplike bevindings nie. Ook hang die aard van die gesag nie af van die redenering van mense of teoloë nie. Hy neem kennis van die menslike karakter van die Skrif, en tog ontken hy nie die Goddelike aard van die Skrif nie. Dit beteken dat Calvyn nie van die Skrif iets wil maak wat dit nie wil wees nie. Dit is vir hom 'n boek wat in sy totaliteit mense tot verlossing (in Jesus Christus) wil bring, en met die meegande implikasie die leer en lewe van mense wil orden. As verdere motivering dat die aard van die gesag van die Skrif nie onder verdenking behoort te kom, ten spyte van die antieke karakter daarvan, verduidelik hy hoedat die Skrif dit self verklaar. Verder wys

Die gesag van die Skrif is dus in die Skrif en nie in mense wat aan dit gesag toeken nie. Dit hang nie af of teoloë dit erken of nie. Hierdie gesag funksioneer in die verhouding van mense tot God.³²¹ God alleen besit gesag en nie menslike instansies of wetenskaplike bevindings nie. Die gesag van die Skrif oorpel nie, want die Gees werk nie deur dwang nie maar deur "sagte geweld". Dit beteken dat die Woord deur die Gees mense "oorredend" forseer.³²² Die aanvaarding van die gesag van die Skrif is nie die opoffering van ons denke nie, maar eerder die kruisiging van ons denke wat geen grense wil ken nie.³²³

In die lig van die ontstaansproses van die Skrif kan die vraag gevra word, in watter gevalle sal sekere Skrifgedeeltes nie meer vir ons gesag hê nie.

Konig wys op die volgende vier gevalle³²⁴:

- † Die wêreldbeeld
- † Sake wat die Skrif self agterhaal
- † Sommige etiese kwessies
- † Insidentele sake

Die rede waarom hierdie dinge nie meer vandag geld nie, is omdat dit uitsluitlik tot die kultuur van die antieke Nabye Ooste behoort het³²⁵. Ons

hy hoedat filosofe en ander persone deur die eeue dikwels gepoog het om die Skrif as 'n gewone boek daar stel. Ten spyte van sulke pogings deur die eeue heen, het die Skrif nog steeds sy karakter as God geïnspireerd gehandhaaf (Institusie p 52-64)

³²¹ Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Skrifgesag en Skrifgebruik**, p 57, Kaapstad, 14-25 Oktober 1986.

³²² Agenda & Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 203, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³²³ Handeling Algemene Sinode, **Gesag van die Skrif**, p 548, Pretoria, 13-19 Oktober 2002.

³²⁴ König Adrio, **Ek glo die Bybel – ondanks al die vrae**, p 148-149, [Lux Verbi], 2002.

³²⁵ König Adrio, **Ek glo die Bybel – ondanks al die vrae**, p 149, [Lux Verbi], 2002. König se hermeneutiese sleutel vir dit wat vandag nog geld – of nie meer geld nie – word sò gemotiveer: **Die wêreldbeeld**: Die drieverdieping-wêreldbeeld klop nie met die werklikheid nie; **Sake wat die Skrif self agterhaal**: Daardie dinge wat die Skrif later laat verval het in die lig van die heilsgeskiedenis; **Etiese kwessies**: Daar is sekere etiese

leef vandag in 'n Westers-Afrika kultuur. In hierdie konteks geld bogenoemde sake nie meer nie.

Dit is daarom belangrik dat die kerk vandag nog die Skrif sal interpreteer. In die interpretasie van die Skrif is die grondtale juis nog belangrik. Die Skrif kan slegs geïnterpreteer word indien dit binne sy ontstaanskonteks (tyd en kultuur) gelees word. Daarom is dit nodig dat reëls vir die uitleg van die Skrif gesoek moet word.³²⁶ Voorbeelde van sulke reëls is:

- † Lees die Skrif in sy totaliteit
- † Vergelyk die Skrif met die Skrif
- † Moeiliker dele moet in die lig van makliker dele vertolk word.
- † Die Skrif moet altyd in die lig van Jesus se evangelie verstaan word (die hart van die Skrif).³²⁷

Daar behoort met dankbaarheid, maar 'n kritiese luister gesoek word na hoe die Skrif in die verlede sowel as vandag deur gelowiges uitgelê is en word.³²⁸

Op hierdie stadium is dit sinvol om die standpunte van die GES, die NGK en GKN met meegaande pro-gay teoloë in die wêreld met mekaar skematies te vergelyk.

kwessies wat verval het. Onder hierdie groep val sake soos - Wreedheid van die Ou Testament, Haat vir die vyand, Uitwissing van hele volke met vroue, kinders en diere in sogenaamde "heilige" oorloë, Onmenslike strawwe; Siektes wat mense uit die gemeenskap uitgesluit het soos bv melaatsheid; (Die verval van hierdie etiese kwessies moet in die lig van die liefdesgebod verstaan word. In die hermeneutiek rakende permanente homoseksuele huwelike wat deur die Kerk ingeseën word, sal ons moet vasstel of die etiek wat in dié problematiek opgeneem is, ook onder hierdie afdeling val en indien wel, hoe – JP); **Insidentele sake:** Verbod om verwurgde diere te eet, beskeie vroueklere sonder versiering, vroue wat nie sonder 'n sluier mag loop nie, vroue wat nie in die gemeente mag praat of leer nie.

³²⁶ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgebruik en Skrifgesag**, p 130, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004.

³²⁷ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgebruik en Skrifgesag**, p 131, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004.

³²⁸ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, **Skrifgebruik en Skrifgesag**, p 131, [Hartenbos], 10-16 Oktober 2004.

1.2.4. 'n Vergelyking van die verskillende partye in hul siening van die gesag van die Skrif

Die vergelyking van die drie groepe (GES, NGK en GKN en ander pro-gay teoloë), rakende hul siening van die gesag van die Skrif (in hul hantering van homoseksuele huwelike en -verhoudings). Die skematiese voorstelling word opgetrek na aanleiding van die kennis wat sover in al die hoofstukke (oor die pro-gay teoloë) na vore gekom het.

Gesag van die Skrif	GES (1980 & 1984)	NGK (1986 & 2002)	GKN & pro-gay teoloë (1971 tot vandag)
1. Relevant in debat	Ja	Ja	Ja
2. Gesag gehandhaaf	Pro-gay teologie trek 'n streep deur die tradisionele gereformeerde siening van die gesag van die Skrif.	Pro-gay teologie handhaaf nie tradisionele siening van die gesag van die Skrif nie.	Pro-gay teoloë glo hulle is in lyn met die gereformeerde siening van Skrifgesag.
3. Kanon	Handhaaf hele kanon as maatsnoer en norm vir leer en lewe.	Handhaaf hele kanon as maatsnoer en norm vir leer en lewe. Formele gesag van die kanon is in sy inhoud van die Skrif, nie in die besluit van mense of sinodes nie. Die kanon is ewig.	Implikasie van die histories-kritiese Skrifhantering is dat dit kanon verklein tot brokkies wat volgens die navorser self oorgebly het. Die Skrif het nie 'n appél op die leer en lewe van die gelowige nie. Slegs die skopus het.
4. Inspirasieleer	Organiese Inspirasie leer het gevare van subjektivisme.	Veelvuldig-teopneuties	Organies, maar waar histories-kritiese metode tot sy volle konsekwensies

			toegepas word, verval inspirasie slegs tot skopus van die Skrif
5. Oorsprong van die Skrif	Van God aan mens	Van God aan mens	Mens se nadenke oor God
6. Skrif as Woord van God	Woord van God in menswoorde	Woord van God in menswoorde	Eerder woorde van mense in hul nadenke oor God
7. Waarheidsbegrip	Objektief deur God geopenbaar in die Skrif	Objektief deur God geopenbaar in die Skrif	Post-moderne filosofies-subjektiewe en rasionele waarheidsbegrip Daar bestaan geen objektiewe waarheid (soos deur die Skrif geleer) nie.
8. Rol van die mens	God en mens in totaliteit	God en mens in totaliteit	Primêr mens in totaliteit
9. Oordeel en vryspraak	Praat nie in 1980 of 1984 daarvoor nie.	Vryspraak deur Christus, maar ook beoordeling en oordeel van die mens se lewe	Slegs vryspraak en liefde soos in Christus gesien. Dit is die "nuwe" van die Nuwe Testament
10. Histories-kritiese wetenskaps hantering van die Skrif	Erken menslike karakter van die Skrif, maar glo dat die Skrif se boodskap nog steeds geld, ongeag tekskritiek. Histories-kritiese metode lei tot subjektivisme.	Tekskritiek tot kry van suiwerste teks. Skrif is nie historiese- of wetenskaplike handboek nie, maar dit beteken nie dat randsake geïgnoreer mag word in hedendaagse problematiek nie.	Skrif is onbetroubaar en mense gee net dit weer waarvan hulle binne hul eie konteks kennis gedra het. Daarom kan daar geen bonatuurlike gee van die Skrif aan die mense wees nie. Dit beteken dat randsake nie meer vir vandag geld nie.
11. Rol van die Heilige Gees	Praat nie in 1980 of 1984 daarvoor nie.	Deur alles heen Teopneusties	Subjektief in sekere situasies vandag
12. Gesag van die Skrif	Skopus hef nie die gesag van die ander	In die skopus én in onderdele of	Slegs in die skopus Versubjektiveer

	gebooie op nie	randsake. Die randsake gee die skopus gesag en die skopus gee die randsake gesag.	Skrifgedeeltes se gesag vir spesifieke situasies
13. Geslagtelikheid en seks	Man en vrou	Man en vrou	Twee persone (man en vrou, maar ook tussen twee vroue of tussen twee mans)
14. Homoseksuele huwelike en – verhoudings van liefde en trou	Verwerp	Verwerp, maar onder druk weer op die tafel	Aanvaar met kerklike seën. Erken dat hul die enigste kerk is wat homoseksuele huwelike inseën.

Uit bogenoemde sou dus met **Van der Watt** saamgestem word dat hermeneutiek gevaarlik kan wees. Op die ou einde kan dit lyk of elkeen maar met die Skrif kan “doen” of daaroor kan “dink” soos hulle glo reg is.³²⁹

Dit is nodig om op hierdie stadium uit te wys dat die gesag wat pro-gay-teoloë (wat voorspraak maak dat homoseksuele huwelike en –permanente homoseksuele verhoudings kerklik ingeseën behoort te word) aan die Skrif toeken, 'n “ander” vorm en aard van gesag is as wat die NGK in 1986 en 2002 daaraan toegeken het.

'n Verdere vraag: Sou die NGK op die ou einde besluit om homoseksuele huwelike kerklik in te seën, wat is die implikasies daarvan vir die Kerk se eie siening rakende die gesag van die Skrif? Kan die Kerk 'n besluit neem wat in werklikheid teen haar eie Skrifbeskouing is? Wat is die implikasie wanneer 'n

³²⁹ Van der Watt Jan, Du Rand Jan, Joubert Stephan, Naudé Piet, **Hoe lees ons die Bybel? – 'n Soeklig op die rol van die Woord en hoe om dit te vertolk in hedendaagse tye**, p 45, [Christelike Uitgewersmaatskappy], Vereeniging, 2002.

sinode 'n **Mala Fides** (tot nadeel van die kerkleer - JP) besluit rakende sy eie Kerkleer neem?

In die "moontlike neem" van 'n **mala fides** besluit, speel daar verdere hermeneutiese sleutels ook 'n rol. Dit is die sleutels dat die gesag van die wetenskap en die gesag wat aan die ervaring van mense met 'n homoseksuele oriëntasie gegee word, die Skrif kan veto. In die volgende deel word hierdie twee hermeneutiese sleutels bespreek.

2. Nog hermeneutiese sleutels : wetenskap en ervaring

Du Toit stel dat die fundamentele probleem in teologiese en kerklike gesprek rondom die homoseksuele vraagstuk, die vermenging van eksegetiese en hermeneutiek is. Hierdie vermenging gebeur wanneer vandag se probleme rakende die vraagstuk direk in die Bybelteks ingedra word. So word die Bybelskrywers gedwing om uitsprake te maak en oplossings te gee vir dinge wat hulle nie geken het nie en dus buite hulle verwysingsraamwerk geval het. Indien daar duidelike onderskeid tussen eksegetiese en hermeneutiek gemaak word, sal die problematiek rakende homoseksuele verhoudings waarskynlik opgelos word.³³⁰

Dit moet onthou word dat die wetenskap, die rede en ervaring die Kerk dikwels forseer het om sy standpunt te verstel.³³¹ Die gesag van die Skrif in die hermeneutiese debat in 'n huidige situasie, hang af van die gesag wat aan die Christelike etiek gegee word. Die probleem word gevind in die wyse

³³⁰ Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and the Christian Ethics**, p93, - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 104, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.; Du Toit AB, **Die Kerk, Christenskap en Homoseksualiteit**, p1, ongepubliseer en ongedateer.

³³¹ Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and Christian Ethics** - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 105, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.

waarop die gesag van die Skrif in die huidige problematiek funksioneer.³³² Die vraag in die hermeneutiese proses behoort te wees in watter mate die situasie van die Bybelskrywers dieselfde gebly het, of verander het.³³³

In post-moderne idioom skryf Du Toit verder dat dit aanvaar behoort te word, dat in die huidige gesprek daar nie 'n uitgeklaarde duidelike antwoord is nie. Die vraagstuk rakende homoseksuele verhoudings kan nie oorvereenvoudig word nie. Daar is slegs tydelike antwoorde. Hierdie antwoorde sal afhang van verskillende persone se verskillende situasies. Die hermeneutiese debat behoort te begin by aspekte waarin daar reeds sekerheid is.³³⁴ Één so 'n terrein is die kennis wat die wetenskap tot die debat bydra.

2.1. Die wetenskap en rede van die mens as hermeneutiese sleutels

Bartlett gaan van die uitgangspunt af uit dat die wetenskap belangriker as die Skriftuurlike uitsprake is. Vir die hermeneutiek in die debat is die beginsels dit: Daar behoort eers na die wetenskap geluister te word. Eers dan sal die Skrif geraadpleeg word.³³⁵ Daarom behoort Gereformeerdes bereid te wees om nuwere wetenskaplike bewyse te akkomodeer wanneer dit in stryd is met verouderde voorwetenskaplike sienings wat in die Skrif vervat is.³³⁶ Die groot saak wat pro-gay teoloë aandui is dat hedendaagse navorsing uitgewys het dat die fenomeen van homoseksualiteit

³³² Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and Christian Ethics** - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 104, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.

³³³ Du Toit AB, **Die Kerk, Christenskap en Homoseksualiteit**, p10, ongepubliseer en ongedateer.

³³⁴ Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and Christian Ethics** - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 106, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.

³³⁵ Bartlett André, Beeld, p 11, 10 April 2002; Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality – A Socio-Historical Study**, p 4, [PhD-verhandeling Potchefstroom], 2004.

³³⁶ Studieprojek vir die Sinode van die NG Kerk van Suid-Transvaal, **Herbesinning oor die Kerk se standpunt met die oog op effektiewe pastorale uitreik na homoseksuele persone**, p 3, ongepubliseer en ongedateer.

gekompliseerd is, aangesien dit in wese deel is van 'n persoon se seksuele oriëntasie.³³⁷ Die Kerk moet rekening hou daarmee dat die oorsake van homoseksualiteit 'n **bio-psigo-sosiale** (biologies-geneties, psigologies en sosiaal) basis het.³³⁸ Daar is reeds in hoofstuk 1 vlugtig hierna verwys.

2.1.1. Biologiese en genetiese resultate

Die uitgangspunt dat dit reeds wetenskaplik bewys is dat daar iets soos 'n homoseksuele oriëntasie is wat as "natuurlik" beskou kan word, verdien meer aandag. Twee groeperinge vind hulle tuis onder hierdie standpunt: eksistensialiste en sosiale hervormers. Die uitgangspunt van die eksistensialiste is dat "homoseksueelwees" 'n wesenskenmerk van iemand se geslagtelikheid is. God skep mense so, daarom is dit goed. Sosiale hervormers kan toegee dat homoseksualiteit nie 'n aangewese vorm van seksualiteit is nie, maar dat dit homofobies is om negatief daarteenoor te reageer. Negatiewe reaksie teenoor homoseksuele persone kom uit 'n uitgediende sosiale bestel.³³⁹

Daar is teoloë en ander navorsers wat beweer dat mense as homoseksuele persone gebore kan word. Hiervolgens bepaal sekere chromosome, gene, brein strukture en neuropsigologiese faktore iemand se seksuele

³³⁷ Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and Christian Ethics** - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 105, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.

³³⁸ Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and Christian Ethics** - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 105, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.

³³⁹ Gudorf Christine E, **The Bible and Science on Sexuality**, p 124, [WM Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2000; Laumann EO, Gagnon JH, Michael RT, Michaels S, **The Social Organization of Sexuality**, [University of Chicago Press], Chicago, 1994; Risman B and Schwartz P, **Sociological Research on male and Female**, p 125-147, [Homosexuality Annual Review of Sociology Homosexuality Annual Review of Sociology], 1988; Yarhouse MA and Jones SL, **A critique of Materialist Assumptions in Interpretations of Research on Homosexuality**, p 174-195, [Christian Scholar review 26, 1997.

oriëntasie.³⁴⁰ Die bekende gesinsarts en skrywer van vele geneeskundige boeke vir Jan-en-Alleman, dr Jan van Eifen, beweer in sy boek **Dokter in die huis** dat slegs 3% mense gay is. Vroeër het hy in **Wat seuns wil weet**, beweer dat 10% mense homoseksueel gebore word. Andere, soos **Barnard** beweer op grond van Van Eifen se vroeëre standpunt dat tussen 7-10% mense homoseksueel gebore word.³⁴¹

Volgens hierdie standpunt word mense homoseksueel gebore as gevolg van 'n mengsel van genetiese en opvoedkundige invloede vasgelê teen die ouderdom van twee jaar.³⁴² Die skrywers van **Gelowig en Gay** stel as 'n feit dat tussen 7-10% mense "eksklusief" 'n homoseksuele oriëntasie het. Die bron wat aangehaal word, is dié van die 1940's verslag van ene **Alfred Kinsey**³⁴³ Aanvanklik is dit as gesaghebbend beskou (Die Bybel vir die pro-gay verhouding standpunt), maar latere navorsing het hierdie persentasie op heelwat minder geplaas en beskou Kinsey se werk as apokrief.³⁴⁴ Die probleem met die 1940 studie was dat sy monster hoofsaaklik uit seksoortreders in tronke bestaan het. In sò 'n geval is die persentasie outomaties hoër as die werklike persentasie sou wees.³⁴⁵ Kinsey word gewoonlik verkeerd aangehaal. Sy 10% was slegs van toepassing op mans tussen 16-65 wat vir drie jaar homoseksuele verhoudings gehad het. Sy oorwegend geskatte syfer vir mans wat oorwegend lewenslank

³⁴⁰ Bancroft J, **Homosexual Orientation**, p 437-444, British Journal of Psychiatry vol 164, 1994; Brown Tom M, **A Psychiatrist Perspective**, p, 143, [SCM Press], Cambridge, 1997.

³⁴¹ Barnard Ralph, **Dis tyd dat Christene anders oor seks dink en praat**, p 85, [Hugenote Uitgewers], 2000

³⁴² Van Eifen Jan, **Dokter in die huis- 'n A-Z naslaanbron met 3000 inskrywings: siektes, beserings, operasies, noodhulp, medisyne en baie meer**, p 265, (Tafelberg), 1993.

³⁴³ Anthonissen Carel & Oberholzer Pieter, **Gelowig en Gay**, p 146, (Lux Verbi), 2001; Kinsey A, Pommeroy W and Martin C, **Sexual Behaviour in Human Male**, [Saunders], Philadelphia, 1948; Kinsey A, Pommeroy W and Martin C, **Sexual Behaviour in Human Female**, [Saunders], Philadelphia, 1948.

³⁴⁴ Reisman J and E Eichel E, **Kinsey, Sex, and Fraud: The Indoctrination of a People**, [Hunting House], Lafayette, 1990.

³⁴⁵ Potgieter Jorrie en Van Huysteen Fanie, **Homoseksualiteit in perspektief – hoop en heling uit Die Bybel**, p 45, [Lux Verbi.BM], Wellington, 2002.

homoseksuele verhoudings gehandhaaf het, was slegs **4%**.³⁴⁶ 'n Meer gesaghebbende studie rakende die persentasie persone wat 'n sogenaamde homoseksuele oriëntasie het, is deur **Edward Laumann** onder 'n steekproef van 5000 persone in die Verenigde State van Amerika gedoen. Volgens hierdie studie is bevind dat slegs 2% mans en 0.9% vroue hulself as homoseksueel beskryf, terwyl 'n addisionele 0.8% mans en 0.5% dames hulself as biseksueel beskryf.³⁴⁷ Die homoseksuele sosioloog, **Joseph Harry**, se navorsing lewer dieselfde resultate. Volgens sy navorsing het 2.4% mans 'n homoseksuele oriëntasie.³⁴⁸

Ter wille van volledigheid, word 'n skematiese voorstelling gegee rakende die persentasie persone wat in permanente homoseksuele verhoudings is. Elf verskillende resultate in verskillende lande word hierin opgeneem:³⁴⁹

Studie	Ekklusiewe gay seks die afgelope ____ jaar.	Voorkoms van sommige gay seks die afgelope jaar.	Gay seks die afgelope ____ aantal jare.	Gay seks sedert volwassenheid	Gay seks sedert adolessensie
Billy (1993) slegs onder mans	1.1% in die laaste 10 jaar		2.3% in die laaste 10 jaar		
Fay (1989) Slegs onder		1.6-2%		6.7% sedert 19 (3.3% gereeld	20%

³⁴⁶ Potgieter Jorrie en Van Huysteen Fanie, **Homoseksualiteit in perspektief – hoop en heling uit Die Bybel**, p 45, [Lux Verbi.BM], Wellington, 2002.

³⁴⁷ Laumann EO, Gagnon JH, Michael RT, Michaels S, **The Social Organization of Sexuality**, [University of Chicago Press], Chicago, 1994; Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 38, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

³⁴⁸ Harry Joseph, **A Probability Sample of Gay Males**, p 89-104, [Journal of Homosexuality 19], 1990

³⁴⁹ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **The Use, Misuse, and Abuse of Science**, p 88, [WM B Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2000; Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 42-43, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

mans				of by geleentheid)	
Laumann (1994) Slegs onder mans.		2.7%	4.1% laaste 5 jaar	4.9% sedert 18	9.1%
Laumann (1994) slegs dames		1.3%	2.2% in die laaste 5 jaar	4.1% sedert 18	4.3%
Rogers en Turner (1991) Slegs onder mans.		Studie 1: 1.9% Studie 2: 1.2% Studie 3: 2.4% Studie 4: 2.0%		Almal sedert 18 Studie 1: 4.8% Studie 2: 4.9% Studie 3: Nie beskikbaar Studie 4: 6.7%	
Sell (1995) Slegs mans.	Laaste 5 jaar VSA: 0.82% VK: 1.15% Fr: 0.72%		Laaste 5 jaar VSA: 5.42% VK: 3.51% Fr: 9.94%		
Sell (1995) Sles dames	Laaste 5 jaar VSA: 0.27% VK: 0.54% Fr: 0.14%		Laaste 5 jaar VSA: 2.96% VK: 1.54% Fr: 3.02%		
Spira (1993) Slegs mans		1.1%			4.1%
Stall (1990) Slegs mans	0.8% laaste 5 jaar	1,4% laaste 5 jaar			
Wellings (1994) Slegs mans		1.1%			6.1%
Wellings (1994) Slegs dames		0.4%			3.4%

In 'n verduideliking van die stand van huidige navorsing rakende die fisiologiese oorsake vir 'n homoseksuele oriëntasie, bevind **Stanton & Yarhouse** dat daar nie onteenseglik bewys kan word dat *bio-psigo-sosiale* oorsake op 'n homoseksuele oriëntasie dui nie³⁵⁰. Hierdie bevinding is in ooreenstemming met die navorsing wat **Potgieter en Van Huysteen** gedoen het.³⁵¹ **Dean Hamer** se navorsing dui dat 'n **chromosoom merker** gevind is wat met "homoseksuele gedrag" verband hou.³⁵² Hierdie resultate word deur pro-gay teoloë en homoseksuele aktiviste gebruik om te beweer dat daar 'n gay-geen gevind is. Daar is egter nie 'n "gay-geen" gevind nie, want Hamer en sy kollegas het nie na 'n "geen" gesoek nie.³⁵³ Dit moet in billikheid vermeld word dat die chromosoom merker wat gevind is, nie seksuele oriëntasie bepaal nie, maar wel 'n aanleiding gee tot 'n sekere tipe gedrag. Hierdie chromosoom sou gedrag in dié mate beïnvloed dat sekere persone meer aangetrokke sou wees tot mense van dieselfde geslag.³⁵⁴

³⁵⁰ Hierdie bevinding dui op wat aan die begin van 2004 deur die psigiater aan die predikante groep van die Sinode van Suid- en Weskaapland (te Picardie Gastehuis) verduidelik is. In hoofstuk 1 is daar reeds gemeld dat hierdie psigiater gesê dat hoewel daar nie bio-psigo-sosiale bevindings gevind is nie, navorsing wel daarop dui dat daar sò 'n resultaat in die toekomstige navorsing gevind sou kon word.

³⁵¹ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 52-90, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003; Potgieter Jorrie en Van Huysteen Fanie, **Homoseksualiteit in perspektief – hoop en heling uit Die Bybel**, p 52-68, [Lux Verbi.BM], Wellington, 2002.

³⁵² Hamer DH, Hu S, Magnuson VL and Pattatucci AM, **A Linkage between DNA Markers on the X Chromosome and Male Sexual Orientation**, p 121-127, [Science 261], 1993; Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 79, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003; Whitehead N&B, **My Genes Made me Do It!**, [Lafayette], Louisiana, 2002.

³⁵³ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 80, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003

³⁵⁴ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 81-82, [InterVarsity Press], Downers Grove Illinois, 2003. Hamer en Murphy bevind dat daar nie 'n direkte genetiese verband is tussen mense wat rook nie, maar wel 'n moontlike verband tussen persone wat ophou rook en hulle gene. Hul navorsing dui op die volgende hipotese: Dit blyk asof sommige mense 'n genetiese predisposisie het ten opsigte van 'vreemde' gedrag. Mense wat nie die spesifieke geen nie het nie, kan rook en makliker ophou rook as persone met sò 'n geen.

Hier is die punt:

Voorstanders en teenstanders van homoseksuele verhoudings misbruik navorsing rakende 'n homoseksuele oriëntasie. Resultate word feitlik net so geïnterpreteer soos meningspelings rakende steun wat politieke partye tydens verkiesings het. Dit is dus 'n ope vraag of die nadenker rakende oorsake vir homoseksualiteit enigsins van wetenskaplike resultate gebruik kan maak.

Vervolgens behoort ook stilgestaan te word by wetenskaplike bevindings rakende die psigio-sosiale faktore wat moontlik aanleiding tot homoseksuele gedrag kon gee.

2.1.2. Psigio-sosiale resultate

Gelowig en Gay dui aan dat die raad van **Amerikaanse Psigiatryese Assosiasie** (American Psychiatric Association – afgekort met APA³⁵⁵) reeds in 1973 besluit het om homoseksualiteit as psigiatryese siekte en 'n geestesafwyking te skrap. Volgens APA is daar ook geen bewyse dat homoseksuele persone in groter persentasie kinders molesteer as wat dit onder heteroseksuele persone voorkom nie.³⁵⁶ Dit word opgevolg deur die besluit van APA se hele vergadering in 1974 in 'n demokratiese stemming waarvolgens homoseksuele gedrag as 'n patologies-psigologiese toestand van die DSM (dit is die amptelike verwysingsboek vir diagnose van

³⁵⁵ Anthonissen Carel & Oberholzer Pieter, **Gelowig en Gay**, p 142-145, (Lux Verbi), 2001. ASA se hoofkwartier is in Washington DC en die wêreld se grootse vereniging van psigiaters. Meer 132 000 psigiaters behoort aan hierdie vereniging. ASA is weer verdeel in 49 onderafdelings wat navorsing op verskillende velde doen. Dit is ook geassosieer met 58 psigiatryese verenigings in Kanada. Die doel van van ASA is om psigiatrye as wetenskap te bevorder en die welstand van mense te verbeter.

³⁵⁶ Anthonissen Carel & Oberholzer Pieter, **Gelowig en Gay**, p 145, (Lux Verbi), 2001

afwykende gedrag in Amerika en staan bekend as Diagnostic and Statistical Manual) verwyder is. Die stemming was 5834 teen 3810.³⁵⁷ Hierdie stemming het plaasgevind in 'n tyd toe daar sosiale verandering in Amerika op die voorgrond was. Sommige navorsers beweer dat hierdie stemming oneties was, aangesien dit "deurgedruk" was as gevolg van gay-drukgroepe. Die normale prosedure om tot so 'n stemming te kom, was nie gevolg nie. Die stemming is volgens hierdie navorsing nie deur mediese en psigologiese bevindings gemotiveer nie, maar eerder deur politieke druk.³⁵⁸ In 1994 stel APA dat homoseksuele gedrag nie die gevolg is van 'n geestesiekte en **nié immorele gedrag is nie**. Dit is slegs die wyse waarop 'n minderheidsgroep uitdrukking aan hulle behoefte aan liefde en seksualiteit gee. Homoseksuele persone is net so goed aangepas as wat heteroseksuele persone is. Navorsing wys dat pogings om homoseksuele persone te "rehabiliteer" op sosiale veroordeling teen hierdie persone dui.³⁵⁹

Stanton en Yarhouse lewer op hul beurt weer getuienis dat hoewel homoseksuele gedrag van die DSM verwyder is, die meeste psigiater (69%) steeds vier jaar na die besluit deur APA homoseksuele gedrag in praktyk nog altyd as 'n psigologiese afwyking gesien het.³⁶⁰ (Ter wille van billikheid) Daar is wel resultate gevind wat geïnterpreteer kon word dat alle homoseksuele persone nie inherent patologies is nie.

Net so is ook wél deur sommige navorsers 'n verband aangedui tussen homoseksuele gedrag en depressie, alkohol misbruik sowel as neigings tot

³⁵⁷ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, 139, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

³⁵⁸ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 97, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003; Bayer Ronals, **Homosexuality and American Psychiatry – the Politics Diagnosis**, p 102, [Basic Books], New York, 1981.

³⁵⁹ Anthonissen Carel & Oberholzer Pieter, **Gelowig en Gay**, p 145, (Lux Verbi), 2001

³⁶⁰ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 97, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003

selfmoord. (Hospitalisasie vir persone met homoseksuele verhoudings is 450% hoër as die algemene publiek³⁶¹). Pro-gay groepe en teoloë beweer dat hierdie neiging die resultaat is van die homofobiese optrede van die algemene publiek. Ondersoeke of daar wanaanpassings by homoseksuele persone is, het nie resultate opgelewer nie. Die rede hiervoor is dat verskillende groepe verskillende definisies vir welaangepaste en wanaanangepaste gedrag gee. Omdat homoseksuele gedrag die algemene sosiale norme en waardes rakende seksualiteit aantast, is daar vanuit sommige gesondheidsorganisasies al hoe groter druk wat op die samelewing geplaas word om hul waardes en norme te verander, sodat dit nie meer van homoseksuele persone gesê kan word dat hul waardes en norme afbrekend is nie.³⁶²

Die bekende gesinspredikant, **James Dobson**, vertel van die letterlik honderde jongmans en -meisies wat vir pastoraat na hom kom in terme van hul seksuele oriëntasie. Hy vertel hoedat feitlik almal deur enorme pyn en skuldgevoelens gaan. Veral jongmense wat uit 'n Christelike huis kom, ervaar die meeste skuldgevoel. Meestal vra hulle die vraag: "Hoe kan God iemand liefhê wat so sleg soos ek is?" Hy maak dan drie gevolgtrekkings:³⁶³

- † Dit is 'n versteuring, ongeag wat APA ook al met demokratiese stemming sê.
- † Homoseksuele persone "kies" nie noodwendig om sò te wees nie. Die keuse om homoseksueel te wees vind slegs plaas in uiterste gevalle. Volgens hom is dit onwaarskynlik dat enige persoon willens en wetens 'n keuse sal maak wat tot vervreemding van die gesin, verwerping

³⁶¹ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 103, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003

³⁶² Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 115, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003

³⁶³ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, p 138-139, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

deur vriende, afkeur deur heteroseksuele in die wêreld én blootstelling aan siektes soos vigs, tering en selfs 'n korter lewensverwagting sal lei.

- † Daar is verder ook geen bewys dat homoseksualiteit oorerflik is nie. Daar is geen gerespekteerde "genetici" in die wêreld vandag wat daarop aanspraak maak dat "gay-gene" gevind is nie. Hy erken dat dit moontlik kan wees dat daar moontlik 'n soort biologiese neiging òf 'n oorgeërfde temperament kan wees wat 'n persoon vatbaar vir sekere omgewingsfaktore kan maak.

Dobson haal dan **Joseph Nicolosi**³⁶⁴, skrywer van die boek, **Preventing Homosexuality: A Parent's Guide**, aan waarin Nicolosi aan die hand van vyf tekens ouers begelei om homoseksuele gedrag onder hul kinders te onderskei. Hierdie tekens is³⁶⁵:

- † Herhaalde noem van die begeerte, of aandrang daarop dat hy of sy van die ander geslag is.
- † By seuns: voorkeure vir vroueklere, of naboots van vroulike kleredrag.
- † By meisies: aandrang op die uitsluitlike dra van tipes manlike klere.
- † Sterk en volgehoue voorkeur vir kruis-seksuele rolle by kammaspelietjies, of volgehoue fantasieë dat hy of sy van die ander geslag is.
- † Intense begeerte om deel te neem aan spelietjies en tydverdrywe wat eie is aan die ander geslag.
- † Sterk voorkeure vir speelmaats van die ander geslag.

³⁶⁴ Vgl ook Nicolosi Joseph, **Reparative Therapy of Male Homosexuality**, [Aranson Books], Northvale NJ, 1997.

³⁶⁵ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, p 141, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

Om hierdie gedrag te kontroleer en te herkanaliseer word daarop gewys dat die pa as rolmodel 'n bepalende rol in die identiteitvorming van seuns speel, en die ma in die indentiteitvorming van meisies. Kinders moet kinders begelei om hul los te maak sodat hul nie met 'n ouer van die teenoorgestelde geslag as rolmodel sal identifiseer nie.³⁶⁶ Ouers moet ook op die uitkyk wees na tekens van vroeë seksuele mishandeling by kinders (na watter kant ook al). Ongeveer 30% homoseksuele persone sê dat hulle as kinders gemolesteer is.³⁶⁷

Dobson maak die gevolgtrekking dat hy uit ervaring geleer het dat homoseksualiteit in die eerste plek nie met seks te doen het nie. Dit het eerder te doen met ander aspekte soos eensaamheid, verwerping, bevestiging van geslagtelike identiteit, intimiteit, identifisering met 'n positiewe geslagtelike rolmodel, verhoudings met ouers, algemene verhoudings, selfhaat, geslagsverwarring en 'n soeke om iewers te behoort.³⁶⁸

Kommer word uitgespreek oor die algemene breëre kultuur wat sekere van hierdie negatiewe gedrag selfs goedpraat. Kulturele invloede soos die televisie, fliks en tydskrifte kondisioneer die samelewing tot die gedrag wat kan lei tot homoseksuele gedrag. Verder spreek die meeste persone hulle uit oor 'n onderwerp waarvan hul in wese feitlik geen kennis dra nie.³⁶⁹

Op die vraag of "rehabilitasie" moontlik is, die volgende: **Robert L Spitzer**, professor in psigiatrie aan Colombia Universiteit, wat aan die voorpunt was

³⁶⁶ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, p 144, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

³⁶⁷ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, p 147, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

³⁶⁸ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, p 146, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

³⁶⁹ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, p 150, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

om homoseksuele gedrag van die DSM verwyder te kry, het in Mei 2001 gestel dat daar resultate is wat dui dat iemand van homoseksueel na heteroseksueel kan verander.³⁷⁰ Ander navorsers beweer dat dit feitlik onmoontlik is vir homoseksuele persone om van homoseksueel na heteroseksueel te verander.³⁷¹ Dit blyk egter uit navorsing dat die verskuiwing van homoseksueel na heteroseksueel dikwels moeilik is. Dikwels word vertel van homoseksuele persone wat na heteroseksuele persone “verskuif” het. Daar word ook navorsing daarvoor aangebied. Ongelukkig is daar nie navorsing gedoen oor die “sukkes” of “mislukking” van sulke verskuiwings nie.³⁷² Homoseksuele persone wat beweer dat hulle sedert hulle kinderjare besef het dat hulle ’n “homoseksuele oriëntasie het, Chad Thomason en Joa Dallas, stel dat homoseksuele persone wél uit hul homoseksuele gedrag kan breek. Hul gebruik hulself as voorbeelde. Volgens hulle het hulle sedert kinderjare besef dat hul homoseksueel is. Tog het hulle dit reggekry om met hul homoseksuele gedrag te breek. Die rede waarom homoseksuele persone nie uit hul homoseksuele gedrag breek nie, volgens hulle, is omdat die verkeerde advies en hulp aan hierdie persone gegee word.³⁷³

Hier is die punt:

Sosiale en psigologiese faktore kan ’n rol speel in die vorming van ’n persoon se homoseksuele voorkeure.

³⁷⁰ Dobson James, **Om Seuns groot te maak**, p 141, [Christelike Uitgewersmaatskappy], 2002.

³⁷¹ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **The Use, Misuse, and Abuse of Science**, p 112-116, [WM B Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2000; Nicolosi J, **Reparative Therapy of Male Homosexuality**, [Jason Aronson], New York, 1991.

³⁷² Jones an Yarhouse, **Recent Scientific Research**, p 107-115, [John Knox], Louisville], 1994.

³⁷³ Thompson Chad W, **Loving Homosexuals as Jesus would**, p 123-161, [Brazos Press], Grand Rapids, 2004.

'n Kritiese vraag rakende die bio-psigo-sosiale resultate in die debat is watter mate dit vetoreg op die Skriftuurlike uitsprake het?

2.1.3. Het die wetenskap vetoreg?

Waarskynlik is dit 'n belangriker vraag as òf die wetenskap dit onomwonde bewys dat mense met 'n homoseksuele oriëntasie gebore word.

Daar is reeds vroeër gewys dat König beweert dat die wetenskap vetoreg het indien die wetenskap dinge uitwys wat in kontras met die "**wêreldbeeld**" van die Skrif is.³⁷⁴ Die vraag of mense met 'n homoseksuele oriëntasie kerklik in die huwelik bevestig mag word is nie 'n vraag wat die wêreldbeeld aantast nie. Dit is 'n vraag op die vlak van **moraliteit**.

Dit is 'n vraag waar die antwoord sal afhang of diegene wat die vraag vra en die antwoord gee, rekening hou met ons **gebroke werklikheid**, of nie. Indien die gebroke werklikheid geïgnoreer word, sal die antwoord wees dat mense met sò 'n oriëntasie seksuele verhoudings kan aanknoop en deur die kerk in die huwelik bevestig kan word.

Die beste analogiese voorbeeld om bogenoemde punt te illustreer is pedofilie. Sommige psigiaters beweer dat pedofilie te doen het met òf 'n genetiese oorsprong, òf die resultaat is van ander psigososiale faktore.³⁷⁵ Die vraag is nou: Indien die wetenskap ooit sou bewys dat mense 'n pedofiliese oriëntasie of -disposisie het, sou die Kerk dan aan hierdie persone hul seën gee om pedofilie te beoefen?

³⁷⁴ König Adrio, **Ek glo die Bybel – ondanks al die vrae**, p 148-149, [Lux Verbi], 2002.

³⁷⁵ SAUK 2, **Nuus om 19:00**, 29 Junie 2004.

Daarom is ek van mening dat dit op die ou einde 'n irrelevante vraag is wat die wetenskap oor die oorsprong van homoseksualiteit sou bevind. Voor antwoorde op die vraag van die wetenskap gegee kan word, moet "vooraf vrae" eers gevra word:

- † Is die verwysing na homoseksuele verhoudings binne die konteks van die hermeneutiek van suspisie 'n geldige voorbeeld om die Skriftuurlike uitsprake oor homoseksualiteit van die tafel te vee (in die volgende hoofstuk sal die hermeneutiek van suspisie, soos in die debat gebruik word, onder studie geneem word word).
- † Hou ek rekening met die sondeval en gebroke werklikheid?
- † Hou ek rekening met die moraliteit wat betrokke is by hierdie vraag en die implikasies wat hieruit voortvloei.

Die volgende hermeneutiese sleutel wat deur pro-gay teoloë gebruik word om homoseksuele verhoudings en -huwelike te regverdig, handel oor die ervaring van mense met 'n homoseksuele oriëntasie self.

2.2. Die verhaal en ervaring van die homoseksuele persoon as hermeneutiese sleutel

In hoofstuk 1 is reeds gewys dat die GKN en pro-gay teoloë binne die NGK, sowel as sekere Sinodale uitsprake rakende die vraagstuk, aanbeveel dat daar nie meer **oor** homoseksuele persone gepraat moet word, maar **met** hulle. Getuigenis is gelewer hoedat die GKN-teoloë wat pro-gay standpunte het, uitgewys het dat die intrek van homoseksuele persone in die Kerklike werkgroepe en debat deel van die **strategie** moet wees sodat die Kerk op die ou einde homoseksuele verhoudings (en huwelike soos in die GKN) goed sal keur. Dit is merkwaardig dat die APA in dieselfde tyd 'n navorsingsprojek finansieël gesteun het om vas te stel of homoseksuele gedrag 'n "psigiatrisiese siekte" is ('n blote toeval, of politieke druk deur die tydsgees? -

JP). Die voorwaarde was dat die paneel **uit** homoseksuele persone moes bestaan, en nie heteroseksuele persone moes wees wat **oor** homoseksuele persone sou navorsing doen nie.³⁷⁶

Daar behoort 'n verskuiwing in mense se waarheidsbegrip van een objektiewe waarheidsbegrip na 'n "verhoudingsgerigte" waarheidsbegrip plaas te vind.³⁷⁷ Dit beteken dat die waarheid rakende sekere sake gevind word in die ervaring van mense wat 'n betrokke probleem het. Waarheid beweeg dus weg van die objektiewe inhoud van die Skrif, na 'n verhouding met mense wat deur 'n spesifieke situasie geraak word. Aangesien die boodskap van die Skrif soos dit deur Jesus gedemonstreer is, dié van hoop en versoening is, sal daar in die omgang met mense in homoseksuele verhoudings ook versoening en hoop gebring moet word. Die vraag vir die Kerk is daarom hoe vreugde in die lewens van homoseksuele persone bewerk kan word.³⁷⁸

Die aanspraak van mense dat die geskiedenis verstaan kan word, is relatief en kan nie meer aanvaar word nie. Die geskiedenis of agtergrond van die verstaner, die verstaansimbole waarmee en die omstandighede waarbinne die verstaner opereer, is van die faktore wat sy verstaan beïnvloed. Die verstaner dra dus net dit oor wat subjektief deur hom/haar waargeneem word.³⁷⁹

³⁷⁶ Satinover Jeffrey, **Homosexuality and the politics of Truth**, p32-33, [Hamewith Books], Grand Rapids, 1999.

³⁷⁷ Werkgroep van die Generale Sinode van die Gereformeerde Kerke in Nederland, **God met ons – over de aard van het Schriftgezag**, p 15, [Kerkinformasie] Leusden, 1981.

³⁷⁸ Rapport aan de Generale Synode van Dordrecht **Over mensen die homofiel zijn**, p 3, Dordrecht Desember 1971.

³⁷⁹ Janse van Rensburg C, **Homoseksualiteit: 'n Christelike besinning**, p 2, Verslag aan die Sinodale kommissie vir Leer en Aktuele Sake – Sinode van Noord-Kaapland, Mei 2003. Op hierdie punt behoort uitgebrei te word. Vroeër is gewys hoedat Doyer in die konteks van 'n post-moderne idioom ook stel dat daar nie meer sekere waarhede is nie. Wat egter in praktyk gebeur is dat die sogenaamde "modernistiese" of "fundamentalistiese" en "homofobiese" waarheid deur 'n ander "waarheid" vervang word. Hierdie waarheid is dié van die subjektiewe ervaring van die homoseksuele persoon

Die GES-afvaardiging na die GKN stel in hul verslag (1980) oor hul ontmoeting met die GKN-moderamen dat die rede waarom die GKN 'n pro-gay besluit geneem het, is weens die **pastorale standpunt** wat daardie Kerk ingeneem het én nie 'n standpunt vanuit 'n **eksegeties-pastorale** siening teenoor mense met 'n homoseksuele oriëntasie nie. Dit is gemotiveer deur die GKN se bewuswording van die lyding van homoseksuele persone. Hierdie lyding is die gevolg van die samelewing se diskriminasie teen homoseksuele persone.³⁸⁰ Die **"ervaring"** van mense met 'n homoseksuele oriëntasie is dus in ag geneem in die opstel van hul standpunt. Die GKN is van mening dat wanneer die ervaring van homoseksuele persone in ag geneem word deur die kerklike samelewing, sal dit weerstand teen homoseksuele persone afbreek.³⁸¹

Gelowige en Gay verduidelik breedvoering hoe die ervaring (en dus die "ander waarheid") van die homoseksuele persoon tydens kerklike werkgroepe se gesprekke toegepas behoort te word. As voorwaarde vir hierdie gesprek, behoort mense uit hul gemaksones en voorveronderstellings te breek.³⁸² Tydens hierdie byeenkoms waar daar na die ervaring van mense met 'n homoseksuele oriëntasie geluister word, moet Christene mekaar in liefde ontmoet.³⁸³ As vertrekpunt behoort daar 'n missie standpunt uitgestippel te word wat stel dat die gelowiges mekaar onvoorwaardelik in liefde ervaar (oor die hantering van liefde in die hermeneutiese debat sal in die hoofstuk wat handel oor Jesus se getuienis

rakende aspekte soos die Kerk se houding teenoor hom en die uitleef van sy sogenaamde homoseksuele oriëntasie. Die waarheid is ook die ideologie en filosofie dat daar geen waarheid is nie.

³⁸⁰ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Homosexual members decision of GKN**, 104, Nimes, 1980.

³⁸¹ Acts of the Reformed Ecumenical Synod, **Homosexual members decision of GKN**, 105, Nimes, 1980.

³⁸² Anthonissen Carel & Oberholzer Pieter, **Gelowig en Gay**, p 194, [Lux Verbi], 2001.

³⁸³ Anthonissen Carel & Oberholzer Pieter, **Gelowig en Gay**, p 196, [Lux Verbi], 2001.

meer verduidelik word). Daar moet eerder op gevoelens en gedagtes gefokus word. Mense se integriteit moenie bevraagteken word nie. Aktiewe luister is nodig waartydens niemand aangeval sal word – al is daar 'n verskil van opinie. Wanneer iemand se standpunt wat gegrond is op eie waardes, norme, bronne en behoeftes op iemand afgedwing word, vind afbrekende konflik plaas. Aktiewe luister vind plaas wanneer gefokus word op die ander persoon se behoeftes, gevoel en bedoelings. Vooroordeel teen 'n ander groep of standpunt is nie bevorderlik vir die gesprek nie. Versperrings wat mense weerhou om na mekaar te luister moet uit die weg geruim word. Die verhale van gay-persone, hul vriende en familieledes is noodsaaklik en waardevol. Intuisie of gevoelens wat in hierdie gesprek na vore kom, moet in konteks van ons eie verhale geplaas word. Teologiese tradisies en Bybelse voorveronderstelling mag nie aan die begin aan die woord kom nie. Daar moet eers emosioneel aan mekaar vertel word hoe elkeen aan sy eie waardes en norme gekom word (Algehele subjektivering van waardes en norme - JP).³⁸⁴

Daar word in Suid-Afrika verskillende "stories" van homoseksuele persone vertel. Die doel daarvan was om die gemeenskap en kerk se denke oor homoseksualiteit te verander. Die bekendste verhaal is dié van Pieter Cilliers. In sy boek **'n Kas is vir Klere** vertel hy die aangrypende verhaal van sy eie worsteling met sy homoseksuele oriëntasie. Cilliers (tans regisseur van die televisie program **Kwela**) was predikant van die Nederduitse Hervormde Kerk. Hy vertel hoe hy van kinderdae af op seuns (Andries) verlief was. In sy verhaal word die stryd om sy gay-wees te aanvaar roerend geteken.³⁸⁵

³⁸⁴ Anthonissen Carel & Oberholzer Pieter, **Gelowig en Gay**, p 201-207, [Lux Verbi], 2001.

³⁸⁵ Cilliers Pieter, **'n Kas is vir Klere**, [Human & Rousseau], Kaapstad, 1997.

Ervaring het blykbaar ook 'n rol gespeel tydens die debat rakende homoseksuele verhoudings en -huwelike tydens die 2004 Algemene Sinode van die NGK. **Neels Jackson** berig dat dit tydens die debat oor 'n homoseksuele lewenswyse geblyk het dat die meerderheid van die sinodegangers sò 'n lewenswyse as sonde sien. Die "laaste spreekbeurt" (was dit strategies beplan? - JP) is aan die uittredende skriba, ds Cassie Carstens gegee. Tydens hierdie spreekbeurt het hy die sinode van sy tweede seun vertel wat gay is. Uit die berig kan afgelei word dat dit vir hom as persoon 'n pynlike ervaring was. Op die ou einde kon hy egter aan sy seun sê: "Jy bly my kind". Hy en sy ander drie seuns het besluit dat hulle hul gay broer nooit sal los nie. Dat hierdie spreekbeurt 'n emosionele ervaring was, blyk uit Jackson se berig met "Die algemene sinode van die NG Kerk het gisteraand in doodse stilte geluister ...".³⁸⁶

Die probleem in die hermeneutiek is dat toegewyde homoseksuele Christene, ten spyte van gebede, behandeling en persoonlike pogings om hul seksuele oriëntasie te verander, ervaar dat hul homoseksueel bly. Hoewel daar verhale is dat homoseksuele persone tot 'n "heroriëntasie" kom, is die teendeel ten opsigte van die groot meerderheid waar. Families, pastorale adviseerders, psigiaters en sielkundiges vertel die hartseer verhale van die meeste Christen homoseksuele, persone wat nie "heroriënteer" nie. Hierdie persone het dan nie soos Paulus, sê uit die "geloof geval" nie (Rom 1

³⁸⁶ Jacskon Neels, **Dominee praat oor sy gay seun**, p 1, [Beeld] 13 Oktober 2004. Volgens Beeld het ds Carstens vier opsies die hantering van die probleem oorweeg. Die eerste was om sy seun met die Bybel en met klippe te gooi. Hy kon egter nie glo dat sy seun hel toe gaan omdat hy gay is nie. Die tweede was om sy seun uit die huis te jaag. Derdens kon hy sy seun vir sielkundige behandeling en terapie neem. Hy het vir 'n vierde opsie gekies, nl om aan sy seun te sê dat hy sy kind bly. Tydens hierdie spreekbeurt het hy ouers met "straight" kinders gevra om God te dank dat hulle nie "gay" kinders het nie. Uit die gebeure tydens hierdie debat moet die vraag gevra word: "Is dit 'n korrekte persepsie dat behoudende teoloë van ouers met homoseksuele kinders verwag om die rug op hulle gay kinders te draai?. Wil behoudende teoloë hê dat die kerk die rug op gay lidmate moet draai? **Is dit die "saak" wat op die tafel is?** Gaan dit in hierdie debat nie ten diepste daarvoor dat gevra word dat homoseksuele verhoudings en -huwelike nie kerklik ingeseën en bevestig word nie".

& 1 Kor 6), maar bely Jesus as hulle Verlosser en Saligmaker. Hulle beleef hul seksuele oriëntasie as "normaal" en nie as "onnatuurlik of "abnormaal" nie.³⁸⁷ Omdat daar dus binne die liefdesgemeenskap van die gelowiges na mekaar geluister word, en die Skrif binne daardie konteks gelees word, mag homoseksualiteit nie geïgnoreer word nie. Dit behoort eerder "**gevier**" te word.³⁸⁸

Binne die konteks van die ervaring van die homoseksuele persoon, sowel as wetenskaplike getuienis oor homoseksuele oriëntasie stel **Du Toit** dat die Kerk moet erken dat sy 'n **grenssituasie** beleef. Wanneer daar so 'n grenssituasie is, behoort die Kerk haar eerder in liefde aan die kant van diegene wat seerkry, te plaas.³⁸⁹

Dit sal hier interessant wees om te wys dat die rol wat ervaring in die hermeneutiek speel, en die invloed daarvan op die gesag van die Skrif, nie iets nuuts is nie. Dit was selfs (binne sy eie konteks) aan **Calvyn** bekend. Die leer van die Skrif is verbind aan die werking van die Heilige Gees, maar altyd verbind tot die Skrif in sy geheel. Die Skrif is van God en dit staan bokant alle sekerhede uit – ook daardie "sekerhede" wat ander mense (binne hul konteks - JP) wil gee. Geen waarskynlikhede of bewyse (wetenskaplik) wat ons oordeel beïnvloed kan ons onderwerping (erkenning en gehoorsaamheid - JP) tot niet maak. Calvyn stel dan in ondubbelsinnige taal:

³⁸⁷ Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and Christian Ethics** - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 105, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.

³⁸⁸ Du Toit AB, **Paul, Homosexuality and Christian Ethics** - Neotestamentica et Philonica – Studies in honor of Peder Borgen, p 106, [Koninklike Brill NV], Leiden 2003.

³⁸⁹ Du Toit AB, **Die Kerk, Christenskap en Homoseksualiteit**, p1, ongepubliseer en ongedateer. Is dit nie 'n oorvereenvoudigde standpunt nie. Die implikasie hiervan is dat wanneer daar 'n grenssituasie is, die Skrif deur die ervaring geveto behoort te word. Behoort die teenoorgestelde binne die konteks van die gesag wat gereformeerdes aan die Skrif verleen (binne die standpunte van die NGK), nie eerder te impliseer dat wanneer Christene oor sekere sake nie duidelikheid het nie, die Skrif die laaste sê sal hê nie.

“Dat ze niet voortdurend door onbestendige weifeling worden rondgedreven of geen vaste grond onder de voeten hebben, ja dat ze zelfs niet aarzelen bij se allerminste bezwaren, moet deze overtuigen dieper gezocht worden dan bij menselijke redenering, of oordelen, of gissingen ...”³⁹⁰

2.3. 'n Evaluasie van die Skrifhantering deur pro-gay teoloë as hermeneutiese sleutel.

Soos reeds gewys doen Doyer 'n beroep op 'n post-moderne Skrifhantering en –hermeneutiek. Om sinvol evaluering oor bogenoemde Skrifhantering en hermeneutiek te doen, moet eers verstaan word wat die geskiedenis van die post-moderne idioom is en waar dit vandaan kom.

2.3.1. Postmoderne teologie binne 'n ekklesiologiese perspektief

Thiselton stel dat die paradigmaskuif rakende Christene se siening van die homoseksuele vraagstuk op die tafel geplaas is deur die kom van “postmoderne bronne” in die hermeneutiek. Hy verduidelik dat daar in die hermeneutiek 'n skuif vanaf 'n premoderne na 'n moderne tot 'n postmoderne metodiek gekom het. Hierdie postmoderne hermeneutiek kan beskryf word as 'n hermeneutiek van die mensdom en die mens se selfbestaan.³⁹¹

Vervolgens sal gepoog word om 'n kursoriese verduideliking van die postmoderne era en hoe dit in die debat rakende homoseksuele huwelike raak, aantoon. Tydens die Sinode van Oos-Transvaal in 2002 dien 'n studiestuk van **Potgieter** onder die titel **'n Kontekstuele gereformeerde-**

³⁹⁰ Calvyn Johannes, **Institutie I**, p 47, [WD Meinema BV], Delft 1931.

³⁹¹ Schnelle U, **The Human Condition**, p146, [T&T Clark], Edinburg, 1996; Thieselton Anthony C, **Can Hermeneutics Ease the Deadlock? Some Biblical Exegesis and Hermeneutical Models**, p 145, 188, [SCM Press], Cambridge, 1997.

teologiese beskouing van die ampte, ordening en sakramente.³⁹² As inleiding tot hierdie studiestuk word 'n verduideliking van die invloed van die postmoderne era op die teologie binne die NGK gegee. Die postmoderne mens is iemand wat in reaksie kom teenoor die oorbeklemtoning van die rede (dogma of Skrif), maar eerder meer fokus op verhoudinge. Daarom sou gesê kon word dat postmoderne mense "hart" mense is.³⁹³

Dit beteken dat die **Moderne mens** iemand met selfvertroue is wat poog om in beheer te wees en om mag uit te oefen. Antwoorde word in sekerheid gesoek. Agter die geskrewe teks, die verhale is objektiewe omvattende algemene waarheid (of waarhede). Daarom kan dit die lewensloop beheer en kontroleer.³⁹⁴ In die moderne era kry ons veral die erkenning van die spesialis (teoloë of die dogma van die kerk) wat aan ander sal voorskryf hoe om dinge te doen. Daarteenoor het die **Postmoderne mens** alle vertroue in die meta-narratiewe verloor. Hy is ontnugter met die aansprake van die moderne mens wat die indruk skep dat hy tot sogenaamde algemene waarhede kan abstraheer, en die gang van die lewe vanuit hierdie

³⁹² Potgieter J, Agenda Sinode van Oos-Transvaal, **'n Kontekstuele gereformeerd-teologiese beskouing van die ampte, ordening en sakramente**, p 23-34, Pretoria 19-21 Mei 2002; Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st century World**, 28, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000. Wat die Reformasie stukrag gegee het was die draaipunt van die destydse wêreld wat wegbeweeg het van die donker Middeleeue na die sogenaamde verligting van die modernisme – ook gesien as die reformasie of renaissance. Hierdie draaipunt is aangehelp deur die ontdekking van nuwe kontinente, die sogenaamde nuwe wêreld deur Columbus en Mexiko deur Cortes; die ontstaan van die denkrigting wat vandag bekendstaan as humanisme en die uitvinding van die drukpers. 'n 2de draaipunt het stukrag gekry deur die ontstaan van die sogenaamde "wêreldstad" (global village). Hierdie wêreldstad is aangevuur deur die sogenaamde tegnologiese rewolusie. Dit het gelei tot die ontstaan van die televisie en dan veral die rekenaar en die internet. Dit het onbereikbare en onversoembare standpunte aan mekaar blootgestel en 'n nuwe ontdekker generasie na vore gebring. Daarom verwys sommige na die tyd waarbinne ons leef as die 2de reformasie, 2de renaissance of die postmodernisme. Dit is 'n baie meer verdraagsame tydperk in die geskiedenis van die wêreld waar ander waardes op die voorgrond sal tree.

³⁹³ Potgieter J, Agenda Sinode van Oos-Transvaal, **'n Kontekstuele gereformeerd-teologiese beskouing van die ampte, ordening en sakramente**, p 25, Pretoria 19-21 Mei 2002.

³⁹⁴ Breuggeman W, **Lesing gelewer aan die Fakulteit Teologie te Stellenbosch**, Stellenbosch, datum onbekend.

waarhede kan beheer. Die postmoderne mens staan dus krities teenoor oorkoepelende besluite, konfronterende debatte om 'n sogenaamde algemene waarheid te laat "uitkristalliseer". Hy is verdraagsaam teenoor ander standpunte en erken 'n wêreld van pluralisme³⁹⁵. **Sweet**³⁹⁶ noem die post-moderne kultuur die **E – P – I – C**.³⁹⁷ Daarmee bedoel hy:

- † **E**xperiential
- † **P**articipatory
- † **I**mage-driven
- † **C**onnected³⁹⁸

Die implikasie van **E – P – I – C** vir die Kerk en haar hermeneutiek is met ander woorde die volgende:

- † **Experiential (Ervaring/Ondervinding):** Post-moderne persone sal enigiets doen om in kontak met hul ervaringswêreld te bly. Die ervaring van geloof is daarom 'n belangrike hermeneutiese sleutel.³⁹⁹ Die implikasie hiervan is reeds uitgewys. Post-moderne pro-gay teoloë stel dat die eksegeties-pastorale manier om met die vraagstuk van homoseksuele huwelike en -verhoudings om te gaan, uitgedien is, aangesien persone met 'n homoseksuele oriëntasie "ervaar" (of ondervind) het dat die bevryding en verlossing in Jesus (soos deur die Kerk tradisioneel gepreek) hulle nie van hul gay-wees vrymaak nie.

³⁹⁵ Breuggeman W, **Lesing gelewer aan die Fakulteit Teologie te Stellenbosch**, Stellenbosch, datum onbekend

³⁹⁶ Leonard Sweet is 'n gerespekteerde skrywer (van Orcas Island in die VSA) rakende die post-moderne mens en -teologie. Hy is bekend daarvoor om die tradisie en die post-moderne era in vergelyking tot mekaar te plaas, met meegaande implikasie wat laasgenoemde op die kerk het. Van sy boeke oor die post-moderne era en -mens is **A Cup of Coffee at the SoulCafe**, **Soul Tsunami** en **Aquachurch**. Sweet is professor in Evangelistiek aan die Drew Universiteit in Madison, New Jersey.

³⁹⁷ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, 28, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

³⁹⁸ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, 28, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

³⁹⁹ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 37-45, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

- † **Participatory (Deelname):** Daar word na die post-moderne era ook as die era van horisontale verhoudinge verwys. Niemand is hiërargies bo 'n ander nie. Almal vorm saam deel op 'n plat vlak verhoudings tot mekaar. Daar word vanuit 'n inter-afhanklikheid teenoor mekaar geleef.⁴⁰⁰ Mense wil hul "eie keuses" maak uit 'n veelvuldigheid van moontlikhede.⁴⁰¹ In die gay-debat realiseer dit as volg: Om vas te stel of homoseksuele huwelike en -verhoudings Skriftuurlik is of nie, is die deelname van homoseksuele persone belangrik. Daar kan nie meer *oor* hulle besluit word nie, maar persone met 'n homoseksuele oriëntasie moet '*n integrale deel*' vorm rakende die teologisering van 'n vraagstuk wat hulle raak. Daar word dan uit verskillende moontlikhede binne die kerk gekies vir 'n oplossing waarvan "hulle hou".⁴⁰² Die Skriftuurlike standpunt soos vanuit die eksegetiese van die tekste gekry word, is maar een van die vele moontlikhede waaruit gekies kan word. 'n Ander "Skriftuurlike" moontlikheid is om vanuit die "liefde" van Jesus as skopus te werk (in 'n latere hoofstuk sal vasgestel word of "liefde" die skopus van die Skrif is. Daar sal ook gekyk word na wat die Skrif onder liefde verstaan). Dit beteken dan dat 'n pastorale-etiek verkies kan word bokant 'n eksegetiese -pastoraat.
- † **Image-driven (Simbool gedrewe):** Die vraag is watter "beelde" of "simbole" trek mense nader. In die post-moderne idioom is dit daardie simbole wat mense in 'n verhouding tot mekaar en die produk trek.⁴⁰³ Die simbole wat belangrik is, is daardie simbole en beelde wat 'n positiewe emosie by mense te weeg bring. Hierdie

⁴⁰⁰ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 53-54, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴⁰¹ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 60, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴⁰² Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 72-73, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴⁰³ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 85, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

simbole veroorsaak dat mense positief teenoor 'n sekere groep, saak of standpunt reageer.⁴⁰⁴ Die implikasie hiervan vir die Kerk is dat haar grootse simbool wat mense kan nadertrek, die liefde van Jesus is.⁴⁰⁵ Dit verklaar waarom dit vir pro-gay teoloë sò belangrik is dat een van die hermeneutiese sleutels waarvolgens die vraagstuk wat in hierdie studie ondersoek word, die sogenaamde skopus van die Skrif, liefde, is. Die implikasie is dat waar mense met 'n homoseksuele oriëntasie in die verlede deur die Kerk seergemaak is, en so van die Kerk "weggejaag" is, die liefde van Jesus hulle in die Kerk in hul totaliteit en meegaande implikasies opneem.

† **Connected (Verbinding):** Die mees algemene woorde in die leefwêreld van die internet is "**connected**" en "**community**". In tipiese post-moderne idioom is dit saamgevoeg tot die woord **connexity**.⁴⁰⁶ Dit is in hierdie tyd belangrik dat mense tot 'n sekere "sub-kultuur" of "groep" (community) sal verbind (connect).⁴⁰⁷ Vir hierdie mense is die tradisionele godsdienste met sy dogma minder belangrik as om in die groep van gelowiges opgeneem te word. Daar word nie gesoek na leerstellings wat "gehoorsaamheid" vra nie. Wat gesoek word is die verbinding op 'n diep inter-persoonlike vlak.⁴⁰⁸ Anders as die moderne era waar mense gesê het dat ek is omdat ek "dink", sê die post-moderne

⁴⁰⁴ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 86, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴⁰⁵ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 87, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴⁰⁶ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 108, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴⁰⁷ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 110, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴⁰⁸ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 112, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

mens dat ek is omdat "ons" is.⁴⁰⁹ Dit impliseer dat die opneem van mense van buite die Kerk (sending en evangelisasie) moet geskied deurdat die kerklos en kerklose persone in verhoudings met "die groep as Christene" sal verbind. Die verbintenis tot die groep deur middel van verhoudings is belangriker as die verbintenis van die mens tot die leerstellings van die Kerk. Dit verklaar waarom pro-gay teoloë eerder belangstel dat mense met `n homoseksuele oriëntasie in die kerk opgeneem sal word, sonder dat daar deeglike teologisering sal plaasvind rakende eksegeese, etiek en moraliteit.

Sweet wys daarop dat die post-moderne mens se standpunt juis ontstaan het as gevolg van "harde wetenskaplike" resultate. Moderne wetenskaplike sienings het skade aan geloof gedoen.⁴¹⁰ Daarom ontstaan die holisties-wetenskaps benadering. In hierdie holistiese wetenskaplike benadering is wegbeweeg van die een bron (die Skrif met sy gesag) as absolute waarheid, na `n multi-dissiplinêre wetenskaplike metodiek (onder andere neurowetenskappe, psigologie, verhale, genetika en rekenaarwetenskap).⁴¹¹

Op hierdie punt is dit ook nodig om krities te dink oor die post-moderne hermeneutiek soos dit tot uiting kom in die vraagstuk rakende homoseksuele huwelike en -verhoudings.

⁴⁰⁹ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 117, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴¹⁰ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 151, 153, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

⁴¹¹ Sweet Leonard, **Post-modern Pilgrims – First Century passion for the 21st Century World**, p 152, [Broadman & Holman Publishers], Nashville Tennessee, 2000.

2.3.2. 'n Evaluering van 'n post-moderne hermeneutiek

2.3.2.1. Die skisofrenie van die imperialistiese post-moderne hermeneutiek

Stanton en Yarhouse wys dat die Skrifgesag rakende homoseksuele verhoudings en -huwelike, in die huidige debat op een van drie wyses funksioneer⁴¹²:

- † Die eerste is dat die wetenskap en die Skrif twee aanvullende gespreksvennote is. Dit behandel twee verskillende sake wat verskillende perspektiewe op vandag se vraagstuk plaas. Hierdie benadering word **perspektiwisme** genoem. Die probleem met hierdie benadering is dat die gespreksvennote normaalweg eerder by mekaar verby praat. Daar is met ander woorde nie regtig interaksie tussen die partye nie. Nòg die wetenskap, nòg die Skrif beïnvloed mekaar werklik.⁴¹³
- † Die tweede benadering is die standpunt dat die wetenskap en die Skrif konfronterend tot mekaar staan. Die een probeer om die ander in hedendaagse vraagstukke te oordonder. Dit word **Imperialisme** genoem. Die probleem hiermee is voor die hand liggend. Hiervolgens is die pro-gay teoloë se uitgangspunt dat hul wetenskaplike bevindings die "ware en korrekte" norme vir etiese gedrag is. Die Skrif het in wese niks meer hieroor te sê nie. Natuurlik gebeur dieselfde vanuit die kant van die behoudende teoloë. "Die Skrif alleen" navorsers ignoreer

⁴¹² Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 14, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

⁴¹³ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 14, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

wetenskaplike bewyse of bevraagteken wetenskaplike bevindings wat in konflik met die lees van die Skrif is.⁴¹⁴

- † 'n Laaste benadering is wat **post-moderne relativisme** genoem kan word. Volgens hierdie benadering (soos vroeër in hierdie hoofstuk uitgewys is), bestaan daar geen absolute waarhede nie. Die gesag van die "woord" (of wette en reëls) geld nie meer nie, en het plek gemaak vir persoonlike verhale en ervaring (ook die verhale van familieleden en vriende).⁴¹⁵ Daar is reeds aangedui hoedat presies dit besig is om in die Kerklike debat te gebeur.

Elkeen van bogenoemde drie benaderings het 'n swakheid wat nie geïgnoreer mag word. Indien die Skrifhantering van pro-gay teoloë noukeuring onder oënskou geneem word, behoort die oortuiging te kom dat hulle met 'n **post-moderne relativitiese Skrifhantering**, sowél as 'n **imperialistiese wetenskaps- en ervarings metodiek**, werk .

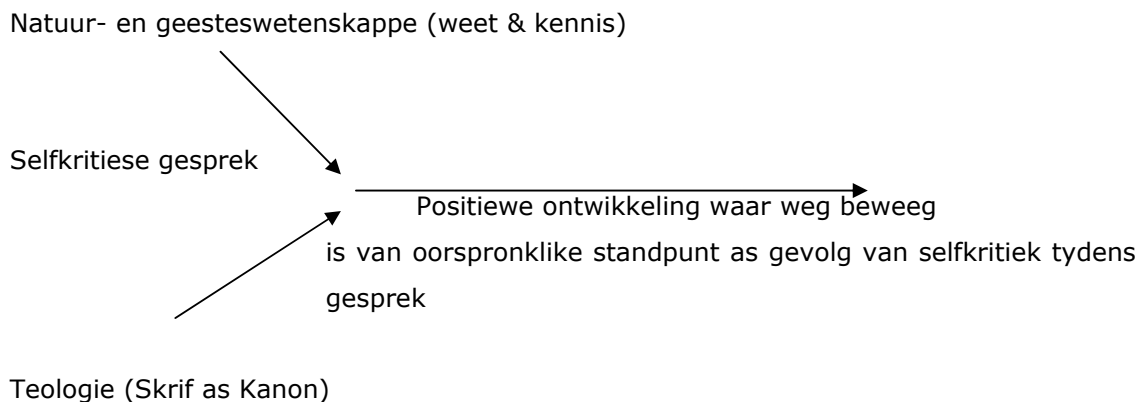
Daar is 'n vierde moontlikheid. Dit is die moontlikheid wat verder in hierdie studie gebruik sal word. Hierdie vierde benadering kan die **krities-realistiese** benadering (of hermeneutiek) genoem word. Hiervolgens word rekening gehou met die reële wêreld daarbuite waarin daar wel die moontlikheid is om "te weet" en om "kennis" te hê. Net so behoort 'n mens se hipoteses en teorieë voortdurend onder selfkritiek te kom – vandaar die benaming "kritiese realiteit". So ontstaan 'n ware dialoog tussen die twee gespreksvennote. Dit is 'n sensitiewe gesprek, maar die moontlikheid bestaan wel hierin dat die wetenskap 'n godsdienstige standpunt kan beïnvloed. Volgens hierdie uitgangspunt

⁴¹⁴ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 14, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

⁴¹⁵ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 14, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

werk beide die wetenskap en die godsdiens met verskillende perspektiewe van die waarheid.⁴¹⁶ Dit beteken dat erken moet word dat die wetenskap en ervaring sekere korrekte uitsprake oor homoseksualiteit maak, maar dat die Skrif ook korrekte uitsprake daaroor maak.⁴¹⁷ Skematies kan dit as volg uitgebeeld word:

Krities-realistiese dialoog. Beide gespreksgroepe bevat elemente van die waarheid. Gesprek vind met selfkritiek plaas, daarom kan kritiese skuiwe in standpunte plaasvind. Net soos die teologie nie natuur- en geesteswetenskaplike bevindinge kan ignoreer nie, net so kan die natuur- en geesteswetenskappe nie 'n teologiese begrip (soos bv "sonde") ignoreer nie.

Implikasie vir die onderwerp van hierdie studie: Indien die bevindinge van die natuur- en geesteswetenskappe oteenseglik op 'n homoseksuele oriëntasie sou kon wys, sou die Skriftuurlike standpunt dat homoseksuele verhoudings sonde is, gehandhaaf word, aangesien dit 'n teologiese begrip is, wat die ander wetenskappe nie kan veto nie. Die teologie sal dan weer afstand doen van 'n bepaalde siening dat alle homoseksuele persone "hel" toe gaan en nie Christene kan wees nie.

Dit is juis op hierdie vlak waarin die "**skisofrenie**" van die post-moderne hermeneutiek ontstaan. Vroeër is reeds gewys hoedat Doyer 'n beroep doen dat die kerk weg sal beweeg van 'n voorskriftelike moderne Skrifhantering, na 'n meer multi-dissiplinêre nadenke rakende mense met 'n homoseksuele

⁴¹⁶ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 14-15, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

⁴¹⁷ Jones Stanton L & Yarhouse Mark A, **Homosexuality – The Use of Scientific Research in the Church's Moral Debate**, p 16, [InterVarsity press], Downers Grove Illinois, 2003.

oriëntasie. Die argumente van die GKN loop ook in lyn met hierdie oproep. Agter hierdie oproep is die weerstand teen die Skrif wat as die enigste gesaghebbende bron oor die probleem kan praat. Ander vakwetenskappe kan belangriker bydrae as die Skrif lewer. Dit is waar die postmoderne hermeneutiek skisofrenies raak. Hoewel in teorie beweer word dat alle dissiplines op dieselfde vlak in 'n rondetafel gesprek met mekaar verkeer, is die Skrif in werklikheid op die kant geskuif. Ander wetenskapsdissiplines veto met ander woord die standpunt van die Skrif ('n imperialistiese benadering teenoor die Skrif). Daar is dus 'n skisofrenie tussen die filosofie van die post-moderne pro-gay teoloë en die toepassing van hul post-moderne filosofie. In praktyk is daar geen gesprek meer tussen die Skrif as Woord van God (kanon met waardes en norme) en ander hermeneutiese sleutels binne die pro-gay teoloë nie.

Daarom is dit nie 'n verrassing wanneer pro-gay teoloë poog om self te kies watter tekste vandag nog geld en hoe dit in vandag se 'post-moderne konteks' geïnterpreteer behoort te word nie. Wanneer dit gebeur word self **gekies** watter van die Bybelse **norme** en **waardes** (sowel as Skrifgedeeltes) vandag nog geld⁴¹⁸ Daar is ook aangetoon dat daar 'n dramatiese verskil in die siening van die gesag van die Skrif tussen hierdie groep en die NGK bestaan. Vergelyk die skematiese voorstelling daarvan. **Thiselton** is daarom reg wanneer hy stel dat 'n onaanpasbaarheid tussen die dekonstruktiewisme (van die post-moderne era) en die gesag wat aan die Skriftekste verleen word, bestaan.⁴¹⁹

⁴¹⁸ Buttwick David, **Homiletic, Moves and structures**, p p 242, [Fortress Press], Philadelphia, 1987.

⁴¹⁹ Thiselton Anthony C, **New Horizons in Hermeneutics**, p 114, [ZondervanPublishingHouse], Grand Rapids Michigan, 1992. Tydens die publikasie van hierdie boek was hy die dekaan van die St John's College te Durham. Het ook gedien as adviserende redakteur vir die **Journal for the Study of the New Testament**.

2.3.2.2. Van “Nuwere Kritiek” na “oop tekste”.

Die besluite van die GKN het hul wortels in die Nuwere Kritiek wat sedert 1940 begin ontwikkel het. Met verloop het dit ontwikkel tot wat vandag as die post-moderne hermeneutiek funksioneer. Laasgenoemde funksioneer veral sterk in die debat binne Suid-Afrika. Sedert 1960 het die strukturalisme die boodskap wat tekste wil oordra begin ignoreer. Die immanensie van die teks is beklemtoon.⁴²⁰

Pro-gay teoloë en kerklike besluite wat homoseksuele huwelike en – verhoudings as Skriftuurlik regverdig, se teologiese “wortels” word sover terug as by **Karl Barth** en **Rudolph Bultmann** gevind (hoewel die post-moderne hermeneutiek veel verder gaan as genoemde teoloë). Beide van hulle het geworstel met die vraag oor hoe die Skrif in `n sekulêre samelewing met hedendaagse vrae “vatbaar” oorgedra kan word. Dit is ook die vraag waarmee pro-gay teoloë worstel. Vir hulle is dit belangrik dat homoseksuele persone “tuiskom” in die kerk. Daarvoor moet erkenning gegee word.

In hierdie proses word deur die GKN `n hermeneutiek gevolg wat anders as die tradisionele hermeneutiek is. Dit staan bekend as die **nuwe hermeneutiek** (die oproep van die pro-gay teoloë weerklink in die ore – JP). Om dit te doen stel **Barth** voor dat alle fokus op die Christus-gebeure moet wees. Die Bybel is `n menslike getuigenis van God se openbaring. Daarom is die Skrif nie God se Woord nie, maar dit kan dit word wanneer die Woord aktueel gepreek word. Met bogenoemde standpunt het Barth `n einde

⁴²⁰ Vanhoozer Kevin J, **Is there a meaning in this text?** P 26, [Apollos - Intervarsitypress], Leicester, England, 1998.

gebring aan die tradisioneel gereformeerde siening van die gesag van die Skrif en hermeneutiek.⁴²¹

Bultmann gaan verder as Barth. Vir hom gaan dit om 'n ontologies-filosofiese vraag. Dit gaan nie soseer wat die Skrif vanuit die tekste leer nie, as die vraag of die interpreteerder die "regte vrae" vra. Hy gebruik die histories-kritiese metode as vertrekpunt. Sy hermeneutiese metode noem hy die eksistensiële interpretasie of ook bekend as die ontmitologisering van die Skrif.⁴²² Dit beteken dat hy die sogenaamde objektiewe soeke na die waarheid afkeur. Dit gaan eerder oor die vraag hoe dit moontlik is om 'n oorgelewerde historiese dokument te verstaan. Die oorwinning oor die historiese is 'n opgawe van die filosofie en ander vak wetenskaplike dissiplines. Sy kritiek teen Barth is dat laasgenoemde die hedendaagse mens en die tyd waarin die Skrif ontstaan het, nie in ag neem nie.⁴²³ **Vir hom gaan dit nie om God wat tot die mens keer nie, maar die mens tot homself.**⁴²⁴ Die hedendaagse mens wie se denke deur die wetenskap en tegniek gevorm is, kan nie die mitologiese wêreldbeeld van die Skrif verstaan of aanvaar nie.⁴²⁵

Teen die 1970's en 1980's (in dieselfde tyd toe die GKN se pro-gay besluite geneem is), is begin fokus op die rol wat die leser speel. Sommige het ook hierna as die '**Readers Liberation Movement**' verwys. Die ontoereikendheid van die teks word beklemtoon totdat dit deur die leser weer in vorm geplaas is. Daar is leemtes in die teks wat deur die leser gevul moet word. Die konteks waarbinne gelees moet word is dié van **sosiale en kulturele vooroordele**. Betekenis het die resultaat geword van sekere vrae

⁴²¹ Pieterse HJC, **Skrifverstaan en Prediking**, p 22-24, [NG Kerkboekhandel], Pretoria, 1979.

⁴²² Pieterse HJC, **Skrifverstaan en Prediking**, p 27, [NG Kerkboekhandel], Pretoria, 1979.

⁴²³ Pieterse HJC, **Skrifverstaan en Prediking**, p 28, [NG Kerkboekhandel], Pretoria, 1979.

⁴²⁴ Pieterse HJC, **Skrifverstaan en Prediking**, p 26-29, [NG Kerkboekhandel], Pretoria, 1979.

⁴²⁵ Pieterse HJC, **Skrifverstaan en Prediking**, p 30, [NG Kerkboekhandel], Pretoria, 1979.

wat gevra word, gekombineer met die leser se eie subjektiewe aktiwiteit. Die teks het geen belang en boodskap op sigself nie, en word daarom aan die "heil" van die leser oorgelaat. Die etiek word nie meer deur die teks van die Skrif bepaal nie, maar deur die verhouding tussen die één wat weet en die kennis het (die homoseksuele persoon wat kennis het van homoseksuele oriëntasie) en die groep waarbinne hierdie kennis en ervaring oorgedra word (wanneer kerklike vergaderings of werkgroepe oor die probleem teologiseer). Etiek word daarom bepaal deur die lewende persoon se verhouding tot die wêreld waarbinne hy/sy leef.⁴²⁶

Ter wille van billikheid behoort bogenoemde in evaluering geneem te word. Wanneer ervaring, deelname, simbole, multi-dissiplinêre wetenskapsbeskouings en verbintenis die boodskap van die Skrif degradeer, word daar nie kennis geneem van die aard van die **filosofie van letterkunde en taal** nie.

Crossan het 'n bepalende bydrae gelewer tot die dekonstruksie van die teks as hermeneutiese sleutel. Hy fokus op die struktuur en funksie van die teks, maar ignoreer die inhoud en oortuigings van die teks soos in die "verhaal" of "leerstelling" weergegee word. Om van God binne die konteks van die geskrewe teks (of Woord) te praat, is om van die teks 'n afgod te maak⁴²⁷.

Tog moet onthou word dat wanneer die teks self geïgnoreer word, beteken dit dat die literatuurwetenskap met sy verskillende genres en meegaande volheid geïgnoreer word. Die semiotiek (met al sy "letterkundige" merktekens en waardes) word afgebreek. In die lig dat baie kommunikasie juis deur die geskrewe woord plaasvind, is die implikasie hiervan ingrypend.

⁴²⁶ Vanhoozer Kevin J, **Is there a meaning in this text?** P 27-28 [Apollos - Intervarsitypress], Leicester, England, 1998.

⁴²⁷ Thiselton Anthony C, **New Horizons in Hermeneutics**, p 114, [ZondervanPublishingHouse], Grand Rapids Michigan, 1992.

Dit lei tot pragmatisme tussen die geskrewe woord en die ervaring van die mens. Selfs sogenaamde mitologieë dra boodskappe oor wat nie geïgnoreer kan word nie. Een van die waardes van semiotiek is dat dit meewerk tot "ont-ideologisering" van sekere standpunte. Inter-subjektiviteit word deur die letterkunde met inter-tekskonteks vervang.⁴²⁸

Post-moderne hermeneutiek is dus die "**sterwe** van die self" as outeur. Dit beteken dat hierdie hermeneutiek die outeur "Paulus", "Johannes", die van die "Levitikus en Deuteronomium tekste", die outeurs van "Genesis 1 en 2", die outeurs van die "evangelies" en vele ander Bybelskrywers, doodmaak.⁴²⁹

Die ignorering van die teks van die Skrif lei tot 'n oop teks waar oneindige moontlikhede gevind kan word (textual freeplay). Die implikasie hiervan is dat nòg die teks van die Skrif as geheel, nòg Jesus as die Christus, nòg die Bybelskrywer as boodskapdraer van God, 'n profetiese karakter kry wat mense op hul valshede wys. Thiselton het dit korrek wanneer hy die gevolgtrekking maak dat wie sò met die Skrif omgaan verval in "**selfplesier**" en "**'n etiek van hedonisme**".⁴³⁰ 'n Post-moderne hermeneutiek spruit voort uit dit wat op 'n gegewe tydstip, met sekere gegewens vir die interpreteerder subjektief logies is, daarom is dit **ontologies**.⁴³¹

Die vraag is natuurlik of daar 'n ander moontlike hermeneutiese metode is wat ook aan die verstaanswêreld van die hedendaagse mens voldoende antwoorde kan bied.

⁴²⁸ Thiselton Anthony C, **New Horizons in Hermeneutics**, p 80-84, 89, [ZondervanPublishingHouse], Grand Rapids Michigan, 1992.

⁴²⁹ Thiselton Anthony C, **New Horizons in Hermeneutics**, p 122, [ZondervanPublishingHouse], Grand Rapids Michigan, 1992.

⁴³⁰ Thiselton Anthony C, **New Horizons in Hermeneutics**, p 117-119, 130, [ZondervanPublishingHouse], Grand Rapids Michigan, 1992.

⁴³¹ Dit is die hermeneutiek waar die werklikheid (of interpretasie) op 'n gegewe moment voortbeweeg vanuit die logiese soos dit op 'n gegewe moment verkry word

2.4. 'n Ander hermeneutiese keuse van Skrifhantering

Die vraag is of 'n alternatiewe hermeneutiek gebied kan word wat ook vandag antwoorde op vrae gee, maar nog steeds die gereformeerde tradisie sowel as die standpunt van die NGK (2002) - dat die hele Skrif die Woord van God is - reg sal laat geskied? 'n Hermeneutiek wat die gesag van die Skrif erken, en wat antwoorde op die vrae waarmee die hedendaagse mens worstel, bied, is na my mening die **hermeneutiek van analogie**.⁴³²

Volgens hierdie hermeneutiek is die teks van die Skrif vandag nog steeds relevant. Dit kan vandag nog steeds 'n boodskap oordra, lering gee of antwoorde bied vir hedendaagse vraagstukke. Om die boodskap van die Skrif te kry is die erkenning van die "self-deelname" van die persoon van die skrywer en die "self-deelname" van die lesers belangrik.⁴³³

Die weg om 'n oortuiging (soos in die Skrif oorgedra) vas te stel hang wel van die konteks af, maar die "**waarheid/boodskap**" wat deur daardie oortuiging oorgedra word, hang nie van die konteks af nie.⁴³⁴

Daarom kan vier NGK teoloë (**Jan du Rand, Stephan Joubert, Piet Naudé** en **Jan vd Watt**) in hul beoordeling van die standpunt dat slegs daardie

⁴³² Van der Watt Jan, Du Rand Jan, Joubert Stephan, Naudé Piet, **Hoe lees ons die Bybel? – 'n Soeklig op die rol van die Woord en hoe om dit te vertolk in hedendaagse tye**, p 48-53, [Christelike Uitgewersmaatskappy], Vereeniging, 2002. In die **hermeneutiek van analogie** word onderskeid gemaak tussen die "boodskap" van die Skrif en die "verpakking" waarin die boodskap tot ons kom. Omdat die Skrif God se Woord is, geld die boodskap aan daardie mense ook vir die mense van vandag. Die manier waarop hierdie boodskap gekry word is deur *parallele* of *analogie* tussen die boodskap aan daardie mense en ons van vandag te trek. Met 'n analogie is daar dinge wat dieselfde gebly het, maar ook dinge wat verander het.

⁴³³ Briggs Richard S, **Words in Action**, p 149, 152, [T&T Clark], Edinburg & New York, 2001.

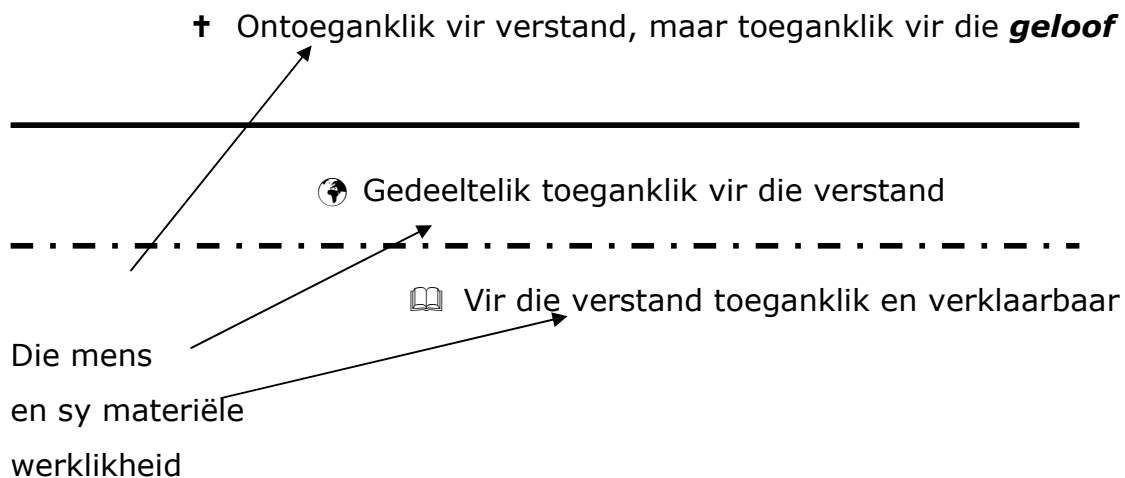
⁴³⁴ Briggs Richard S, **Words in Action**, p 210, [T&T Clark], Edinburg & New York, 2001

dinge vandag geld wat *histories korrek* is, *wetenskaplik bewys kan word* en *emosioneel* verklaar kan word, op die volgende wys:

Gelowiges behoort te weet dat daar dimensies is wat nie met die blote oog of verstand verklaar kan word nie. Die geestelike werklikheid is net so `n werklikheid as wat die reële lewe `n werklikheid is. Daar is met ander woorde grense waar die verstand ophou en geloof oorneem.⁴³⁵

`n Grafiese voorstelling van bogenoemde standpunt is as volg.⁴³⁶

Vervolgens kan die volgende afgelei word.

3. `n Beoordeling

In hierdie hoofstuk is aangetoon hoedat `n postmoderne hermeneutiek naas die Skrif ook ander multi-wetenskaplike dissiplines tydens die debat rakende homoseksuele huwelike en -verhoudings op die tafel geplaas het. Volgens

⁴³⁵ Van der Watt Jan, Du Rand Jan, Joubert Stephan, Naudé Piet, **Hoe lees ons die Bybel? – `n Soeklig op die rol van die Woord en hoe om dit te vertolk in hedendaagse tye**, p 37, [Christelike Uitgewersmaatskappy], Vereeniging, 2002.

⁴³⁶ Van der Watt Jan, Du Rand Jan, Joubert Stephan, Naudé Piet, **Hoe lees ons die Bybel? – `n Soeklig op die rol van die Woord em hoe om dit te vertolk in hedendaagse tye**, p 37, [Christelike Uitgewersmaatskappy], Vereeniging, 2002.

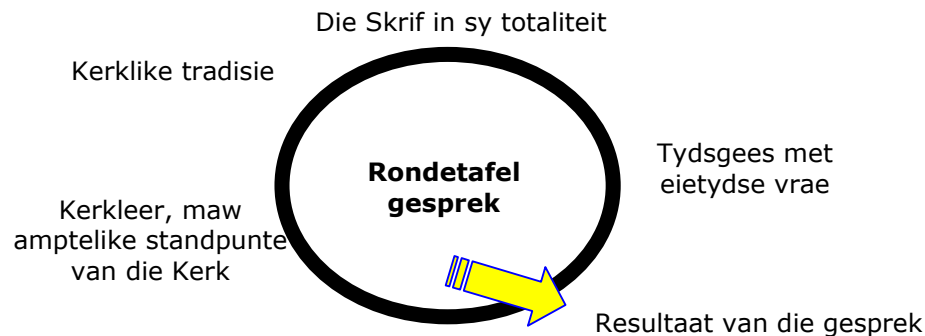

hierdie hermeneutiek het die multi-wetenskaplike dissiplines die reg om die Skrif rakende moraliteit te veto. Die rede waarom dit vir hierdie dissiplines moontlik is om die Skrif in terme van moraliteit te kan veto, is omdat die postmoderne hermeneutiek van die Skrif `n dokument waarin die mense se nadenke oor God voorkom, maak en nié meer as die Woord van God gesien word nie. Die Skrif is daarom nie `n Boek met `n geslote teks en boodskap nie, maar bloot `n dokument met oop tekste.

Dit is aangetoon dat wie só met die Skrif omgaan, teen die tradisionele siening van die gesag van die Skrif handel – nie net volgens die besluite van die NGK nie, maar ook in die breëre gereformeerde kerke soos verwoord in die besluite van die GES. **Indien die NGK dus op die punt sou kom om homoseksuele verhoudings en –huwelike as Skriftuurlik goed te keur, neem die kerk `n besluit wat teen sy eie siening van die gesag van die Skrif is, sowel as die kerk se tradisionele Skrifhantering.**

Dit is egter ook só dat om reg aan die debat te laat geskied, alle rolspelers aan die gesprek sal deelneem. Hierdie proses kan as 'n **rondetafel gesprek**⁴³⁷ voorgestel te word:

Die vraag is natuurlik wie vetoreg in hierdie gesprek het? Aangesien die NGK-tradisie (in terme van Sinodale besluite) nog steeds aan die Skrif as God se Woord dink, moet die getuienis van die Skrif self ook in die hermeneutiese proses ondersoek word. Die getuienis van die Skrif sal op die volgende vyf vlakke onder oë geneem word:

- † Die Getuienis van die Skrif rakende analoë voorbeelde om homoseksualiteit Skriftuurlik te regverdig (hermeneutiek van suspisie/verdenking).
- † Die Getuienis van die Skrif in terme van seksualiteit.
- † Die Getuienis van die Ou Testament.
- † Die Getuienis van Jesus.
- † Die getuienis van die Pauliniese en Deutero-Pauliniese geskrifte.

⁴³⁷ Van der Watt Jan, Du Rand Jan, Joubert Stephan, Naudé Piet, **Hoe lees ons die Bybel? – 'n Soeklig op die rol van die Woord em hoe om dit te vertolk in hedendaagse tye**, p 61, [Christelike Uitgewersmaatskappy], Vereeniging, 2002.

Alvorens die gedeeltes wat spesifiek oor homoseksualiteit handel bestudeer word, sal die hermeneutiese sleutel van suspisie soos deur pro-gay teoloë gebruik word om die irrelevantheid van Skriftuurlike uitsprake oor homoseksuele verhoudings aan te dui, verduidelik word. In die volgende hoofstuk dan: Die hermeneutiek van suspisie en verdenking.